

Herrn
Prof. Dr. Gajári Aladár
2. Priesterseminar
7000 CHUR 2

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IV. évfolyam 3. szám (4. Jahrgang Nr. 3.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1972 március 1.

Mindszenty József bíboros 80. születésnapja

Két évvel ezelőtt, mikor Mindszenty József bíboros-primást érseki kinevezésének negyedszázados évfordulóján köszöntöttük, lapunk szeptemberi számában többek közt ezt írtuk: Ha a történelemben akad «irrationale», akkor Mindszenty József magyar bíboros-primás életben maradását annak lehet tekinteni. Persze, aki közelebbről ismeri a magyar primás életszentségét, apostoli buzgóságát és vértanúi lelkületét, valamint Istenbe vetett rendíthetetlen hitét és reményét, az elsősorban arra gondol, hogy drámai tettéhez mért nagy erényeinek természetfölötti megjutalmazásáról lehet szó, és feltételezi, Mindszenty bíboros-primást a súlyos életveszélyben a Gondviselés különös oltalma tartotta meg, hogy kitűnjék, hogyan örködik Isten az igazak sorsa fölött.

Valóban ki merte volna hinni és remélni negyedszázaddal ezelőtt — az ádáz támadások és a testi erőt is veszedelmesen elrabló akaratbénító eszközökkel megrendezett kirakatper idején — hogy 1972 március 29-én Magyarország 79. primása kitűnő testi egészségben és — szinte csodával határos — teljes szellemi frissességben adhat hálát a Mindenhatónak nemcsak a hosszú földi életért, hanem életművének és életáldozatának ragyogó teljesítményeiért is, melyek már most az ő életében történelmi értékűek. Eppenezért is, amikor a 80 éves főpásztor a ritka évfordulón az ünnepi szentmisében elrebegi köszönetét csendes imában az Úr szent Teste és Vére fölött, csatlakozzék bensőséges hálaérzetéhez az egész magyarság, hiszen hősi áldozatának értelmét és mértékét ez az általa megfogalmazott rövid mondat fejezi ki: «Nemzetem szenvedése mellett a magam sorsa nem fontos!»

Sajnos, a némaságra ítélt magyar nép otthon nem emlékezhetik meg számkivetésbe kényszerített főpásztorának 80. születésnapjáról. Csak a menekült magyarság gondolhat arra, hogy kötelességszerűen ünnepeljen szomorú szétszórtságában a rendelkezésére álló szerény eszközökkel és keretek közt. Az elégtelenség érzése szerkesztőségünkre is ránehezedik: érezzük, milyen csekélység az, amit az ünnepelt hatalmas és mély személyiségéből és sokirányú munkásságából a nevezetes évfordulón szerény, kisterjedelmű lapunk 4-5, és 8-9 oldalain idézni tudunk.

Rejtélyes mosoly

Az olaszok fájalmára a Louvre faláról mosolyog megilletődött hódolóira. Ez a féltékenység sarkosodott ki a talján dekorátorban, aki 1911-ben leopta szögéről s visszatoloncolta Firenzébe a külföldre optált donnat. A nőablás kitudódott s 4 hónap múlva a hazaszóktetett szépasszonyt visszakövetelték. Búcsúztatásul a Brera, Uffizi és Borghese-ben 2-2 napig közszemlére tették a már mellékutócaiban szorongó tisztelőinek.

Egy karcnyi följegyzés sincs, de az a hagyomány, hogy megfizette árát a férje. Mégse kapta meg. 4 évi munka után azzal védekezett a festő, hogy még mindig nincs befejezve. Másodsor — ez már biztos — a francia király vásárolta meg 4 ezer aranyért 1519-ben a végrendeleti végrehajtó kezéből. Csak a halál ragadhatta el alkotójától a legszebb nőportrét: a 67 évet élt csalódott művész macacsul őrzött, utolsó kincsét. Vándorlásai közben máháslovai hátára erőszakolva cipelte magával. Végigzörögte a faládákhoz kötözött, nyárfadeszkákból enyvezett képpel Firenze, Milánó, Róma, Párizs macskaköves útjait. Idegenbe kóborolt s Itália ragyogó gyöngye a francia főváros ékszere lett. 1805-ben Bonaparte tétette mai helyére a reneszánsz bűbájos Giocondáját.

Könyvtárra szóló anyagot regényeltek a titokzatos arcról. Kiki a beállítottsága szerint színezte ki a festő és modellje viszonyát. Mereskovszky legtündöklőbb oldalai a remekmű születéséről íródtak. Az író fantáziájának meseje. Az első naplójeljegyzés 2 évvel a művész halála előtről való. Bizonyos látogatója elárulkodja, hogy műtermében látta egy firenzei nő életnagyságú képmását. Vasari adatai olykor ellentmondók. A száz évvel későbbi harmadik adat is nagyon gyér s már a távoltság miatt se száz százalékos.

Ki lehet ez a nő? Festője a szőke, kékszemű, szép férfi félénk ember volt. Ma a fekete olaszok nyaka önkéntelenül visszarándul észak sápadt szépségeire. A varázs fordítva is áll. A költő, zenész, mesemondó, tréfa-mester, választékos öltözékű, csinos küllemű, mulatságok rendezője a nők bálványa volt. A gyengéd nem tagjai iránt kevés festő bírt annyi érzéssel s mégis érdektelenül siklott végig közöttük. Különös kontrasztok jortak egybe benne. Pomposzerető, de vegetáriánus. Fejedelmek fényűzései közt mérsékelt életet él. A szitakötő szárnyát tapintó finom ujjai harcokcsik kerékvast s paripák patkóját meggörbíti. Elvei is sokszor különcködők. Így gúnyolódik az alkohol kedvelőiről: «a bor bosszút áll azokon, akik benyakalják.» Másik: «az ész szenvedélye futásnak menezsi az érzékiséget». «Ha egyedül maradsz, csak úgy lehetsz a magadé» — vélekedik. Ezért maradt nőtlen. Am itt a kép. Kész gyanú. Csak útjába boított valaki, aki az elérhetetlen, zárkózott művész szerelmét lángra lobbantotta? Az egyetlen, aki azonban gúnyorosan mosolyog vissza, aki a feléje áradó érzéseket nem viszonozza?

Hej, ha a szép Mona Lisa interjút adhatna! Százugának különös kifejezése pletykába bocsátkozna a villogó fényképezéssel, no-

teszos-ceruzás riporterekkel. Egyetlen műalkotásnak se volt nagyobb visszhangja, bizarabb kalandjai. Zenészek, írók, humoristák, politikusok, plakátosok a szivarajánlástól a női harisnya reklámozásáig, hódolók és visszaélők, imádók és képrombolók vetélkedtek vagy pimaszkodtak majdnem 500 éve körülötte. Senki se hinné el neki az elképesztő banalitást. Leforrázó, kiábrándító, romantika gyilkos kijelentését: nem léteztem soha se. Nem vagyok képmás, Legalábbis nemcsak az. Nem realista festmény előtt nyüzsgönek. Sokkal több: egy tépelődő lélek realitása. Leonardo da Vinci áttett önarcképe. Igen! Igen! Nem fizikai külsőt értve alatta, hanem belső magatartást. Ez a keretbe helyezett és színekkel cirógatott deszkalap a művész életének összesűrített szimbóluma. Ez a nagy szenzáció! Schizofrén zsenialitás: nő képében szorongó önmaga.

Athatolhatatlan fátyolon át, zöldes-kékes atmoszférába itatott tájból incselkedik elő e tüneményes varázslónő. Nem 100 esztendő rútságából, hanem az érett nő szépségével. Arcán a rejtély: szeretnéd tudni titkomat? Mi van mögöttem? Az arcbor mögött, a ruha alatt, az idomok hajlásában a lélek megfoghatatlan. Anima mundi: a világ lelkének megszemélyesítése ködlik elő mint álomkép. Párába merülő fák, bujkáló sziklák integetnek incselkedően. A ruharedők ritmusa is a végtelenbe kanyarog a messzeségbe fogódzó ösvényen át. A futóvízek is a tenger felé nyúlnak, ahol az útonálló szikla elzárja a kutató tekintetét. Szibillai kétértelműség, szírének megejtő dala, nyomasztó csengés, hívogató vágy. A világ misztériumával szemben álló halandókra vigyorognak így a görög archaikus szobrok s a sírokon elkönnyöklő elköltözöttek. A fáradt szemhéjú titkolódzó mága útját állja a természetbe vágyakozó fürkészőnek.

A chiarascuro, a sötét-világossal rajzolt kontúrok a sfumatoval föllazítva a bizonytalanságot vég nélkülre fokozzák. A fényárnyék ugyan elnyel-kiemel, eltüntet-kivillant, de nem mutatja, hol kezdődik és végződik a forma. A folyékony mozgatott felületen minden titok. A tudni vágyó drámája a megérthetetlen előtt.

Az ágostoni nyugtalan szívű emberre kevés szemléltetőbb példát találhatunk Leonardónál. Magának magyarázta, mikor naplója képzelt olvasóját biztatja: «ne vágyakozz a lehetetlenre!» Az értelem lobogó vágya, a kíváncsiság kielégíthetetlen éhsége, a fausti mohóság feszült benne. Maga jegyzi föl ifjúsága emlékeiből, mint sorsa szimbólumát. Gyerköcként bolyongásai közben az Appennin egyik barlangjába botlott. A sötétség elleni félelmét legyőzi s belekalandozik az ismeretlenbe, hátha lát valami csodát. Ha égre nézett, megbabonázták a csillagok és madarak. Röpülni vágyott s órákon át leste a szárnyacsapkodás változásait, hogy megkonstruálhassa a mechanika szárnyát. A piaci kofától megvásárolta a kalitkába zárt verebet, hogy ketrecéből szabadon engedje s örömteli, menekülő elröppenését megfigyelhesse. A végtelen áhitatos vágya ez.

A modern ember megvalósította a technika korát, de belesérült. Elvesztette szenzoriumát a misztikum iránt. Pedig természetéből filozófusnak, a titkok keresőjének született. Leonardot vádolják vagy dicsérik a neki tulajdonított sok aljasság közül a pozitívizmussal is: csak azt hiszem, amit látok. A gótika és reneszánsz váltómesgyével a háta mögött kutató és gondolkodó elméje azonban nem fojtotta meg benne a költőt, ábrándozót és misztikus hajlamait. Univerzális magatartásában a racionalista nem zárja ki vonzódását az élet értetlen adatai felé. Kész minden vakmerőségre meghódítani és mögéje nézni ezeknek is. Boltraffio félelmes riválisa lehetett volna, ha nem hiányzik belőle is ez a megismerési mohóság a szellemi kínok problematikájával. A közelmúltban Itáliában járó asztronauták méltán hódoltak emlékének. A róla elnevezett római repülőtér bejáratát bronzszobra díszíti. De aki Milánóban jár, nem mulasztja el, hogy legalább romjaiban ne lássa az Utolsó vacsorát, melyen évekig elmélkedett.

Borzasztó nehéz korban született. A középkori kultúra alkonyának krízisében. A szóról-szóra értelmezett Biblia és a bontakozó tudomány kontrasztjai majnalán. Csak jóval később fogalmazták meg, hogy a Szentírás nem tudományos könyv — csak hit és erkölcs dolgában döntő. Allítólag egyik tanítványa lelki kényszerképzetek miatt kötelet hurkolt a nyakára. Nem talált megoldásra vallásos világnézete és mesterének látszólag ellentmondó viselkedése között. Szokratesz is igazabban és mélyebben, de másként hitt, mint őt istentelenséggel vádoló polgártársai.

Rendszerező agya, precíz megfigyelése meggyőzte: «semmi se születik a véletlenből.» Képeit maga is belső szerkezetre; spirális, gúla, trapéz, ovális hálózatra építi. Az Univerzum csontozata a geometria és matematika. Benne van a madár röptében, a vízesés mozgásában. Bizony: «a természet tele van végtelen elvekkkel, melyeket még nem tapasztalt meg senki.» Életének utolsó leheletéig át volt hatva egy természetfölötti harmónia létezéséről, amely működik a formákban, erőken, térben és időben. Minden ténykedésében arra törekedett, hogy megtalálja ez összhangot a kutatott dolgokban és megábrázolja művészete által alkotásaiban. A kontrasztokban is ezt kereste. A föld varázsa, az elemek lélekezete a Lélek üzenete neki azonban nem fausti rém, mert fiatalságától tudja, hogy a világ lelke és a művésze egy ugyanazonos dolog. Ezért a legnehezebb pillanataiban se volt materialista. Világnézete lassú fejlődésben volt.

Luigi d' Aragon kardinális meglátogatta a haldokló pátriárkát a Cloux-i kastélyában. Félkezére bénán. Az örök kutatónak csak a fürkésző szem tüzelt szakállas arcából bozontos szemöldöke alól. Vándorlások és csatlódások után idegenbe sodródva nem volt nála magánosabb művész, aki így szentenciázott: «egy lény annál nagyobb, minél nagyobb a szenvedésre való képessége.» Éretlen értetlenek között a papírjainak beszélt, ahol aprólékos megfigyeléseit és rajzait 6 ezer oldalon hagyta az utókorra.

Csak egy óra hetente...

Sok megdöbbentő példát látunk, vagy halunk, az élethez közelállók. Többször láttam a német kétsávos autóutakon halálos balesetet. A rendőrség nem engedett mindig megállni. Az elhaladó kocsik vezetői sápadt fegyelmezettséggel hajtottak tovább. Csakhamar elfelejtették azonban, pár kilométerrel hátrább az úton mi történt. «Bele, ami belefér» jelszóval megkezdődött az új hajrá, mintha minden gépkocsi versenyezni akart volna a másikkal. Ilyen esettel mindenki találkozhat. A mai rohanó életben harcban állunk az idővel és gyakran elfelejtjük a közmondást: «Lassan járj, tovább érsz.»

A rohanó élet másik vonása. Évekkel ezelőtt a párizsi bíróság termében 15 évre elítéltek egy fiatalembert. Az utolsó szó jogán elmondotta, megbocsát a bírónak, ítéletük igazságos. A rendőrséget sem hibáztatta, kötelességüket teljesítették. A teremben van egy ember, mondotta a hosszúhajú elítélt, akinek nem tudok megbocsátani. Apámnak. Mert vallás nélkül nevelt, lelkiismeretlen emberré.

Valaki azt mondhatná, szép kis eset, a papok a templomi prédikációikban elmondhatják, de erről írni is...? Felix Schottlaender írt egy könyvet. «Édesanya: a sors irányítója.» Lehetne írni egyet ezzel a címmel is: «A sors irányítója: az édesapa», vagy a «Szülők a gyermeki sors irányítói.» Egyik sem lenne kenetteljes prédikáció eltúlzott mottója, hanem a bíróságok könyörtelen ítélete, kórházak és gyógyintézetek megrázó vádbeszéde. Lehet azonban az élet legmagasabb elismerése és dicsőítő éneke, amelyet vidám gyerekszájak énekelnek. Gyermekük sorsát a szülők irányítják jó és balsorsban, örömben és bánatban. Ezt megállapíthatja minden figyelmes szemlélő, de különösen a nevelők, orvosok és hatóságai emberek.

Az idősebb nemzedék könnyen ítélkezik a

A választ, amit kerestél, aminek útjába állt a karbatett kezű, szép enigma, megtalálta-e? A talányt megoldotta-e? Eljutva oda, ahova az utak futnak; «míg azt hittem, hogy fölkészülök az életre, a halálra tanultam.» Az élet sötét barlangjába merészkedve fölvillant-e a mindent megmagyarázó csoda? Egész alakos, fáradtan ülő profilönarcképe megközelíthetetlen csendbe burkolódzva maga elé mereng. Nem szól többé. A fény körül csapkodó lepkék meséjének a mottóját se: «Ó szerencsétlen halandók, nyissátok ki a szemeteket!»

A görög halotti szobrok vagy gót katedrálisokra utaló mosolyát utoljára, még egyszer megfesti Keresztelő János arcára. Talán nem is az. Se férfi, se nő. Inkább angyal, aki hirnökként előrehajlik a koromsötétségből. Saját keze volt a modell a figyelmeztető gesztushoz, mely fölfelé mutat. A befejezett képen egyik reggel hűsleges ápolója megütközve fődözi föl az utólag belelopott keresztet. A hitében is szemérmes művész válasza a halál előtt a titokra: a vak háttér mégse reménytelen, a homályból elődereng a kereszt.

PROKOP PÉTER

«huligán» fiatalok felett. Vajon tisztában vannak-e az ítélet kimondásakor, hogy a «huligán» fiatalok magatartása tulajdonképpen a felnőttek elhibázott nevelési módszerének eredménye? Ha a jelen kor lázas ütemére, vagy a modern idők követelményeire akarjuk a felelősség egy részét hátrítani, akkor is találon igaz egy német nevelő szellemes megállapítása. Azt mondja, hogy a nevelés sok esetben hasonló a porcelánüzletbe bezárt elefánthoz: pár darab berendezés épségben maradhat.

Nem szabad a szülőknek, vagy egy nevelőnek sem elfelejteni, a gyermek boldogulásának sorsa, — hogy egyszer jobb legyen neki, mint nekünk — teljes egészében az ő kezükben van. Több zsebpénzzel, hosszabb kimenővel, tartósabb szabadsággal és az utolsó divat szerinti öltöztetéssel nincsen tartós megoldás. Szomorúbb az elhibázott nevelés tragikus eredménye, hogy magyar testvéreink soraiban is látunk külföldön hajótörötteket, amikor a fiatalok és a szülők között minden lelki kapcsolat megszűnt, amikor nincsen egymás számára semmi mondanivalójuk.

Van-e kiút?

Ki az, aki nem akar kiutat keresni? Az útrakelésnek lényeges feltétele, hogy időben rá kell találni. Felnőtt korban Isten különös barátságára van szükség, hogy valaki hirtelen «jó» legyen. A gyermeknek megvan a lehetősége, hogy a zsenge akaratot a szülők jópéldája irányítsa. A forma lehet különböző; a szülő, vagy nevelő tekintélye, viselkedése, amit a gyermek méltányol. Lehet hivatkozni az értelem elsőbbségére; nem idomítani, hanem helyette inkább nevelni. A fiatalokat mindig meg kell érteni. Nem durva kézzel, hanem finom érzékkel érteni kell irányításukhoz. Következésképpen, nem a jelen pillanat szeszélyétől függően.

Korunk egyik jellegzetes vonásává kezd válni a vallási közömbösség. Gyakori az eset, hogy testvéreink a vallás külső megnyilatkozását teljesen elhanyagolják. Nemcsak a magyar papok, hanem más nemzetiségűek is panaszkodnak, hogy a templomok üressége kezd katasztrófális méretet ölteni. Még katasztrófálisabb a jelenség, hogy fiataljaink csaknem teljes számban elmaradnak. A közelmúltban vasárnapi látogatásom folyamán egy családban voltam. Az édesanya felelősségre vonta gyermekét, volt-e misén? Dacos hangon szólt a válasz: «Ha te nem jössz velem, egyedül nem megyek.»

A vallási közömbösségnek a misehallgatás vasárnapi elhanyagolása csak egyik pontja. Lényeges pontja. Ezt legjobban az a magyar pap is érzi, akinek nincsenek százas tömegei, de elképzelhető lenne területén egy jól megteremtett kápolna. Lelkes énekekkel és magyar misezöveggel már érthető a liturgia mindenki számára. Évekkel ezelőtt azzal bújt ki sok ember, minek menjek oda, ugyanis csak latinul hókuszpókol a pap. Ma ezt már nem lehet mondani, templomaink mégis félig üresek.

Az emberek szeretik az értelmes mellébeszélést. A régi kifogásokat felváltotta az ér-

velés: «Egész héten külön volt a család, együtt is kell egy kicsit lennünk!» «A nehéz munkahét után kirándulunk a szabadba, hogy bírjuk a következő hét munkáját.» A merészebbek azt is mondják, «minek misére járni, gyakorlati haszon egyáltalán nincsen belőle!»

Hasonló vélemények sok esetben igazak lehetnek. Felmerül a másik kérdés, lehetünk-e az élet Urával annyira szűkkeblűek, hogy hetente egyszer egy órát sajnálunk Tőle? Még mindig megmarad pihenésre és kapcsolódásra negyvenhét a negyvennyolc órából, ha vasárnap elmegyünk a templomba. Ez azonban hideg számítás. Lényegesebb a nevelési szempont, hogy

ott Krisztussal találkozunk.

A II. Vatikáni Zsinat szerint a szentmise-áldozat a «keresztény élet forrása és csúcspontja». Itt találkozunk közvetlen közelről Krisztussal, itt szól hozzánk a Szentírás szavával és a prédikáción keresztül. Ott érezzük, hogy Isten, aki sokszor olyan távolinak tűnik, ott van közöttünk. Utolér bennünket a sokszor elfelejtett igazság, hogy Krisztus által üdvösségünket akarja, mert az örök életre szánt bennünket.

A szentmise alatt ez a közelség nemcsak a liturgikus cselekmények szaván át, hanem az áldozat legszentebb formájában is megvalósul. Halljuk amint mondja: «Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amelyet értetek adok.» Vagy amikor a kelyhet nyújtja: «Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, amelyet értetek és sokakért kiontok a bűnök bocsánatára. Ezt tegyétek az én emlékezetemre.»

Ha egy ilyen magasztos dologról emlékezünk meg, tudnunk kell, hogy Krisztus a megfeszített és feltámadott ott van közöttünk. Amit értünk szenvedett erőre kap és áthatja életünket. Szenvedésünket és gondjainkat magával ragadja. Nemcsak a nagyméretű gondokkal foglalkozik, hanem a család kis problémáival is, a reménytelennek látszó «huligán» gyermeknek is Atyja, őerte is vérét ontotta. Kamaszkorban lévő leány problémáját is megérti, hiszen egyfényű munkatársa a teremtő Atyának. Nincsen az a gond, vagy fájdalom, ami ne férne bele Krisztus vérenek kelyhébe. Talán boldogulásunk érdekében sok segédeszközhöz folyamodtunk már, de ezt a magasztos lehetőséget nem vettük igénybe. Próbáljuk meg. Egy másik vasárnap talán olyan gondolattal találkozunk a mise liturgiájában, ami arra a hétre, vagy az akkori problémára ad feleletet.

Nem jövőbelátási hajlam, hanem a dolgok normális menete: ha a gyermekek a szülők társaságában megismerik a misehallgatás szépségét, minden remény megvan arra is, hogy a családi fészek melegét nem zavarja meg olyan külső körülmény, amely az édesanya szemeit könnyre fakasztja, az édesapa gondterhes arcát pedig még jobban elszomorítja. Mindenki tudja, nem bánatra, hanem öröme vagyunk teremtve. Sorsunk irányítása tőlünk is függ. Próbáljuk ki újra azt a módszert, amit nem az egyik utcasarkon kiáltottak ki, hanem amelyiknek csaknem kétezeréves történelme van.

P. SZÓKE JÁNOS

A vasmezei falutól a Sixtina-kápolnáig

Mindszenty József, aki 1892 március 29-én született, most ünnepli 80. születésnapját. Egy hatgyermekes gazda-család elsőszülött fia. Szülőfaluja, Mindszent a vasi Hegyháton fekszik, amely az ország egyik legszínmagyarabb vidéke. Ősei a megye szomszédos burgenlandi vidékről legalább négy évszázaddal

nagyjelentőségű történelmi szerepére és igen súlyos börtönéveire.

A zalaegerszegi plébános

A kommunizmus bukása után Mindszenty lett 27 éves korában a megyeszékhely plébá-

tív munká, van a plébániának lapja és nyomdája. Ezeken keresztül befolyásolja és irányítja a kulturális életet az egész megyében: ahol mintegy 20 új lelkészéget és számos iskolát létesít.

A második fogság

Zalaegerszegről 1944 március 4-én kerül Mindszenty József a veszprémi püspökség élére. Ez hazánk történetében egy másik tragikus korszak. A vesztes második világháború végén a német seregek Magyarországon keresztül vonulnak vissza és az egész országot hadszíntérre teszik. A püspökök megakarták menteni a pusztulástól a még akkor ép Dunántúlt; felszólították a Szálasi-kormányon keresztül a németeket, hogy vessenek véget az értelmetlen háborúnak. Ezután tartóztatták le Mindszenty püspököt. Fogsága Veszprémben és Sopronköhidán 1944 november 27-től 1945 március végéig tartott.

A háború végén elindul egylovas kocsin, hogy vigasztalást vigyen a letört népeknek. A legtöbbet szenvedett vidékeken hozzáfog az újjáépítéshez. A körülmények azonban nem kedvezőek; megjelentek a színen az ateista hódítók nyomában a magyar moszkovíták. Egyházellenes rendszabályokat adnak ki, de az egyháziak félrevezetésével is kísérleteznek. Már tettek is elég sok kárt, amikor 1945 szept. 16-án XII. Pius pápa Mindszenty József veszprémi püspököt állítja a magyar katolicizmus élére.

Mindszenty prímás szülőháza a vasmezei Mindszentben

ezelőtt költöztek át erre a tiszta magyar területre. Egész rokonsága a Hegyháton és az ugyancsak színmagyar Kemenesalján él: Mindszent, Csipkerek, Felsőoszkó, Gecseny, Hosszúfalva, stb. községekben.

Gondos szülei a tanító ajánlására középiskolába adták tehetséges gyermeküket. Szombathelyen a premontrei gimnáziumban végezte el középiskolai tanulmányait. Itt lépett be a Szemináriumba is, ahol mint a szombathelyi egyházmegye növendéke fejezte be teológiai tanulmányait. Volt ugyan arról is szó, hogy a kiváló papnövendék a bécsi Pázmáneumba menjen, de ő maga amellettt döntött, hogy Szombathelyen akar felkészülni a papi életre. 1915 június 12-én szentelte pappá gr. Mikes János püspök a Székesegyházban.

Az első fogság

Mindszenty egy nehéz korszakban lép ki az életbe, az első világháború alatt. Káplán lett Felsőpatyon, ahol a lelkipásztorkodás mellett a szövetkezeti életet is irányítja, sőt itt adta ki első könyvét. Az Édesanya 1916-ban két kiadásban fogott el.

Innen kerül 1917-ben Zalaegerszegre. Ennek a megyeszékhelynek lakosságával a későbbi évek során egészen összeforrt Mindszenty élete. Először hittanár a középiskolákban. Erre az időre esik első letartóztatása és fogsága a Károlyi-éra majd a kommunisták proletárdiktatúrája alatt. Emlékirataiban úgy ítéli meg ezt az első fogságát, hogy talán a Gondviselés akarta előkészíteni vele későbbi

nosa, aki mind a 15.000 hívét személyesen ismerte s nekik nemcsak lelkiekben, de egyéb bajaikban mindenkor segítségükre sietett. Ők is mellette állnak és támogatják lelkesen minden vállalkozását. Így sikerül a fiatal plébánosnak elég rövid idő alatt a hitéletet felélnéketni és a szükséges egyházi intézményeket életrehozni. Új lelkészi állásokat szervez, kultúrházat, templomot, iskolát, zárdákat építtet. Új lendületet kapnak a hitbuzgalmi és kulturális egyesületek. Megélnékül a karita-

Mindszenty a prímási székben

Érseki székfoglaló beszédében mondta 1945 október 7-én: «Történelmünk legnagyobb erkölcsi, közjogi, gazdasági örvényében fuldoklik a vérző Magyarország. Zsoltárunk a *De profundis*, mámságunk a *Miserere*, prófétánk a siralmazó *Jeremiás*, világunk az *Apokalipszis*. Babilon vizeinél ülünk és elpattogott hárfahúrokon idegen énekekre akarnak tanítani minket... Akarok jó pásztor lenni,

Egy kép a követségről: Mindszenty bíboros egy amerikai kisgyermekkel

aki, ha kell, életét adja juhaiért, egyházáért, hazájáért.»

A primás a nyomor szélére jutott országban mindenkin szeretne segíteni. Végiglátogatja először egyházmegyéjét, majd az országot. Újjászervezi a karitást s azután körkönyörög a nagyvilágban segítségért. Meglátogatja a zsúfolt börtönöket és internáló helyeket. Felemeli szavát minden üldözött védelmében. Meghirdeti a Mária-évet, melynek zárándoklatain és ünnepein tíz- és százezrek jelennek meg. A hitélet fellendülésének, elmélyülésének a jelei, de viszont izgatószeret a kommunisták részére. Ingerlik őket az impozáns Mária-ünnepségek. Természetesen még ennél is jobban izgatta őket a bíboros egyházpoltikai magatartása s az, hogy nem sikerült félrevezetniük vagy megfélemlíteniük. A primás intézkedései, tettei jól mutatták, mennyire ismeri taktikájukat és álcázott célkitűzéseiket. Valóban úgy volt, hogy amíg Mindszenty bíboros a primási székből vezette és irányította a katolikusokra rákényszerített harcot, nem tudtak a legravaszabb tak-

tikával se célt érni. Ez volt természetesen oka letartóztatásának.

A harmadik fogság

Mindszenty primást 1948 dec. 26-án vették őrizetbe. Azonnal a hirhedt Andrassy-út 60-ba vitték. A vallató kínzások is azonnal, a letartóztatás estéjén megkezdődtek, s azok a legdurvább és legembertelenebb eszközökkel folytak éjjel és nappal. Majd az Emlékiratokból értesül ezekről a szörnyű jelenetekről a világ! De talán itt mégis megjegyezzük, hogy a kínvallatások alatt állandóan kéznél volt három orvos. Ezeket arra használták, hogy orvosilag őrizték ellen, folytatható-e halálveszedelem nélkül még a borzalmas kínzás. Persze közben folyt a drogok adagolása is a Moszkvában kipróbált módszer szerint. Így állították a bíborost abban a szánalmas állapotban vádlott-társaival együtt a népbíróság elé. A primás Emlékiratai a komédia perről is tartalmaznak részleteket, melyeknek olvasása közben szinte megborzongunk s kimondhatatlan szánalom és félelem tölt el bennün-

ket a romlott ember gonoszsága és kegyetlensége láttán.

De talán még szörnyűbb szenvedést jelentett Mindszenty bíborosnak az évek hosszú során át a fegyház. E sorok írója ismer ebből is részleteket s azért állíthatja, hogy az Emlékirat mindenekelőtt mint lelkiolvasmány ér sokat s szinte felmérhetetlen az a hatás, amit elérhet hívők és nem hívő tömegek számára abban a zűrzavarban, amely most uralkodik mindenfelé az Egyházban.

A követségen

A bíboros fogságából 1956-ban szabadságharcosok szabadították ki. Lelkes és éljenző tömegek sorfala közt hozták fel Budára. Az a bizalom, mely a pár napi szabadsága alatt az egész országból feléje áradt, mutatja: mit jelent ő a magyar katolicizmusnak és az egész nemzetnek. Áldozatáért, melyet Egyházért és hazáért hozott, szívébe zárta az egész nemzet.

Aztán a szovjet hadsereg tankjai közt vezették el szabadságharcosok a Parlamentből az amerikai követségre. 15 évet töltött itt, imában, engesztelésben és állandó munkában. A munka, az ima és az élénk szellemi érdeklődés őrizte meg szellemi frissességét. Eredmény a sok nagy köteg kézirat, melyekben az utókor számára megörökített sok emberi tragédiát. Kötetei részét képezik majd a magyar történelemtudományak, mint ahogy fiatalkori történeti munkájáról, Padányi Bíró Márton veszprémi püspökről írt monográfiájáról is ez a tudósok véleménye.

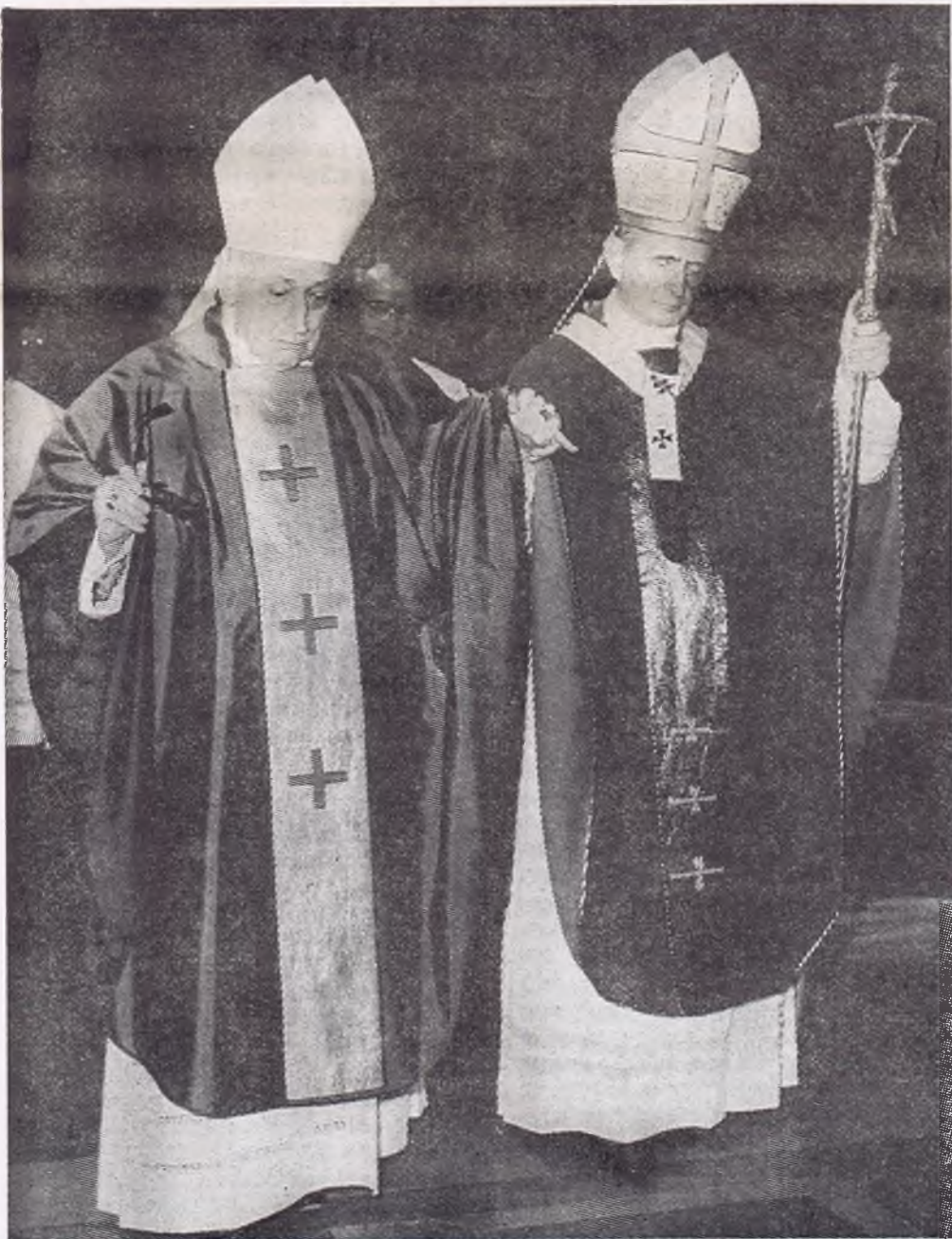
«A történész munkájának lényegéhez tartozik — írja az említett kötettel kapcsolatban Bogyay Tamás — hogy összeforr benne a megismerés és ábrázolás. Mindszentynek megadatott mindkét tulajdonság: ... az egyik az ösztönös vágy, minél mélyebben megismerni a múltat... a másik, mondhatnám művészi tulajdonság: a múlt ábrázolásának a vágya és egyúttal szépsége. Mindkettőre kitűnő példa épp a Bíró-monográfia.»

A most megjelenő kötetek is mutatják, szerzőjük alaposan ismeri a múltat és mesterien, művészien tudja azt minden fázisában élénk tárni.

Számkivetésben

Az egész világot meglepte a hír 1971 szeptember 28-án, mely arról szólt, hogy Mindszenty primás elhagyta hazáját. Nagy, leg súlyosabb keresztjét jelentette ez életének. Nem sok vigasztalóra talált itt Nyugaton a széteső keresztény világban. VI. Pál pápa fogadása és beszéde két nap múlva a Sixtina-ban, melyért a hazai kommunisták szemrehányásokat tettek a Vatikánban, az egész keresztény világ elismerését jelentették a nagy áldozatért:

«Példaképe ő a hitben gyökerező megingathatatlan erősségnek és az Egyház iránti önzetlen odaadásának, amit előbb fáradhatatlan munkásságával és örökös szeretetével, majd imáival és hosszú szenvedéseivel mutatott meg.»

VI. Pál pápa és Mindszenty bíboros távoznak a Sixtina kápolnából

A «magyar» Bécs

Juhász László: *Bécs magyar emlékei*, Bécs, 1972, 168 oldal,
16 fénykép, 2 térkép, névmutató.

Evekkel ezelőtt pironkodva, bocsánatkérően közöltem idősebb, egyetemi tanár ismerőssel: «Hát mi is fölvevük az osztrák állampolgárságot, meglabancosodtunk!» Ő csodálkozva kérdezte: «Tán csak nincs lelkiismeretfurdalásod? Az én nagyapám még az Udvarnak fizetett adót, most legalább az unoka élvezi a kamatot. Hidd el, itt egy magyar sohasem érezheti magát idegennek.» «Valóban, — válaszoltam — a tréfa is azt mondja, hogy az osztrák kormány szívesen visszaadná Burgenlandot a magyaroknak cserébe a Kärntnerstraße-ért és a Graben-ért.»

«Ó, nem erről van szó! Nézz egyszer utána Bécs magyar művészettörténeti, egyházi, irodalmi emlékeinek, s akkor rádöbben, hogy mennyire a mi városunk is ez a Vindobona!»

Atlápoztam egy pár szakkönyvet és ettől kezdve fölületesen fölhaborodással támadtam magyarországi látogatóimra: «Benneteket csak az érdekel, hogy hol lehet műszálfonalas gyapjút kapni, hogy melyik honfitársunk zugáruházában mennyivel olcsóbb az orkán meg a háromszínű golyóstoll, de bezzeg a műemlékek, Bécs magyar vonatkozásai, a Stephansdom máriapócsi oltárképe. Bocskai koronája, meg a... meg a... — szóval semmi kultúra!

Aztán most kézbe vettem és olvasni kezdem Juhász László «Bécs magyar emlékei» című könyvét. Az előszóban hiúságonnak hízelgően találtam meg a Bécsbe járó magyarokról alkotott véleményemet: «Bécs ma az otthoniak számára a Nyugat, a külföldi magyarok szemében pedig a Kelet kapuja. Évente a magyar turisták tízezrei látogatnak el hazulról és a nyugati országokból az osztrák fővárosba. A Bécsbe érkező amerikai magyarok ugyanazon az útvonalon jutnak be a schwechati repülőtérrel a városba, amerre egykor a pesti postakocsi járt. Ezen az úton jönnek a hazai autós turisták is. A legtöbben azt hiszik, hogy idegen földön járnak.»

Hát így van! De aztán együltőhelyben végigolvastam Juhász könyvét és megsemmisülten állapítottam meg, hogy tíz év óta élek, — élünk itt több ezren magyarok — egy fővárosban, amelynek nem hogy nemzeti, de még magyar vonatkozásait, nevezetességeit sem ismerjük. Ez persze nem csupán a mi hibánk, hanem Juhász László «érdeme» is! Útikalauzában ugyanis a legszigorúbb kritika sem találhat hiányosságot; semmi sem kerülte el figyelmét, látni, hogy évek lelkiismeretes, kutató munkájának gyümölcse ez a mű. A magyarokra nem éppen jellemző tárgyilagossággal, józanul szemléli a monarchia egykori fővárosát. Sohasem túloz, nem «magyarkodik», nem nézi a császári sást is turulmadárnak, de megalkuvás nélkül, görcsösen ragaszkodik a vitathatatlan történelmi tényekhez. A művészettörténeti szempontból is magas színvonalú könyv dicséretére meg kell említeni áttekinthetőségét is. Ime egy pár találmány kiragadott fejezet-cím:

— «Magyar műkincsek a bécsi múzeumokban» (Udvari Kincstár, Nemzeti Könyvtár, Allami Levéltár, stb.)

— «Egyházi emlékek» (Máltaiak temploma, Salvator kápolna, Szelepcsényi ház, Liliomos diákszálló, Pázmáneum, Votivkirche, Maria-brunn...)

— «Építészeti emlékek» (Udvari épületek, Középületek, Főuri paloták, Polgárházak)

— «Bécsi magyarok nyomában» (Honfoglalók, kalandozók, pártutók, Bécs és a Hunyadiak, Magyar humanisták Bécsben, A forradalom követői, Széchenyi István, Bécs magyar halottai)

— «Régiek Bécsről» (Bécs a régi magyar útleírásokban, Bécs a magyar közmondásokban, stb.)

Okvetlen elismerésre méltó az író stílusa is; ritkán fordul elő, hogy egy alapjában lexikális jellegű útikalauz ne csupán száraz adathalmazként hasson! Juhász ebből a szempontból is remekelt; bár mértéktartóan, objektíven szemlél, élvezetesen ír: «A Graben és a Kohlmarkt sarkán — egészen szokatlan helyen — a ház tetején egy magyar huszár poroszkál. A ló előrenyújtott nyakkal figyeli az utca forgalmát, gazdája pedig hátratekint a Szent István székesegyházra. Talán az időt nézi, de az is lehet, hogy a Lajta felől várja társait...»

Nem feddően, nem diadalittasan, csupán a tények bizonyításával leplezi le honfitársaink néhol helytelen történelem-ismeretét is: «Széchenyi Ferenc 1788 őszén bérbe vette Wilczek gróftól a belváros 18. szám alatti épületet. (Ma Löwenstraße 6.) Felesége itt hozta világra előbb Zsófia, majd István nevű gyermeküket. A legnagyobb magyar szülőháza tehát nem az emléktáblával jelzett Herrengasse 5., hanem a Löwenstraße 6. szám alatt volt. Az épületet a múlt század második felében bontották le. Ezen a helyen Montenuovo herceg építtetett házat magának.»

Megtudjuk továbbá, hogy melyik házban lakott Erzsébet királyné, hogy hol szállt meg Munkácsy Mihály és kinél tanult a Képzőművészeti Akadémián. Az *É l e t ü n k* olvasóit azonban elsősorban az egyházi emlékek érdeklik. Ki gondolná, hogy a Votivkirche-nek még az alapítása is — igaz, különös események hatására — a magyaroknak köszönhető. «1853-ban egy Libényi János nevű magyar szabósegéd merényletet kísérelt meg Ferenc József ellen. Törrel nyakon szúrta a Karintiai Kapunál sétáló uralkodót, a magas katonai gallér azonban felfogta a szúrást. A monarchia népei — a császár sikeres megmenekülése emlékére — hálából emelték a templomot... Magyarországról is nagy összegek folytak be erre a célra...»

El sem hinné az ember, hogy hány templom épült Bécsben magyar támogatással! S azt sem sokan tudják, hogy a Pázmáneum

mai épülete a bécsi magyar papnevelőnek tulajdonképpen már az ötödik otthona.

Talán furcsán hangzik, de már az is erénye a könyvnek, hogy «megíródott». Múltunk legnagyobb magyarja, Széchenyi István mindig arról álmódott, hogy eljő az idő, amikor ezer és ezer magyar fiatal kerül Nyugatra és tanulmányozza az európai kultúrát! Korunk legnagyobb magyarja, Mindszenty kardinális első bécsi magyar szentbeszédében arra utalt, hogy le kell győzni kisebbségi érzésünket és meg kell mutatnunk, hogy mi, magyarok adtuk a nyugati világnak, hogy nekünk mit köszönhet Európa.

Nem hinném, hogy túlzás, — nekem legalábbis meggyőződésem, hogy Juhász László munkája megfelel, mondhatni színtézise e két nagy magyar követelményeknek; abban pedig egészen biztos vagyok, hogy az emigráció elsődleges feladata hasonló könyvek kiadása lenne!

Befejezésként még egy idézet: «Bécs ma is... határvidék. Azoknak, akik Magyarországról érkeznek az első, a hazatérőknek az utolsó nyugati állomás.» S szinte mindannyian megnézik ezt a várost, de csak nézik — Juhász László könyvével kezükben azonban láthatják is. És nem csak ők, hanem azok az ittlakó nagyszámú magyarok is, akik a fától, akarom mondani, Béctől nem látják Bécsét.

A könyv megrendelhető a szerzőnél: Juhász László, 1190 Wien, Gallmayerg. 16/2/8. Ara: 70.— ö.Sch, 12.— DM.

VARGA GYULA

Jakab Antal

Erdély új segédpüspöke

Jakab Antal erdélyi segédpüspököt Rómában szentelte fel maga a pápa február 13-án. A Szentszék utódlási joggal nevezte ki, vagyis azt akarja, hogy Márton Áron megyéspüspök utóda legyen. 18 más püspöktársával lépett a pápa elé, hogy a Szentatya személyesen tegye a fejére kezét és ezzel az apostoludok sorába emelje és átadja neki a főpapi hatalmat, melyet az Úr Jézus adott apostolainak.

Az új erdélyi segédpüspököt a pápa néhány nappal ezelőtt magánkihallgatáson fogadta. Jakab Antal püspök az erdélyi székelyföld szülőtte. Tanulmányait katolikus iskolában végezte. Érettségi után a gyulafehérvári szemináriumba jelentkezett felvételre. Pap-paszientelése után rövidesen Rómába került, ahol a negyvenes évek elején egyházbjogot végzett és doktorátust szerzett. Hazatérően folytatta lelkipásztori munkáját. A háború utáni időkben a kommunista kormány első egyházüldözési hulláma során számos erdélyi pappal és Márton Áron gyulafehérvári püspökkel együtt börtönbe került. A hatvanas évek elején kiszabadulván fogságából, néhány évig folytatta lelkipásztori munkáját. Majd Márton Áron püspök az egyházbjog tanárává nevezte ki a gyulafehérvári szemináriumba.

80 márka zsebpénz

A 13 éves sihedert tetten érték, amikor 50 márkát emelt ki óvatlan pillanatban egy üzlet kasszájából. «Még ha szüksége lett volna rá! — mondják a megrökönyödött szomszédok és ismerősök, — mintha nem lenne meg otthon mindene s nem kapna elég zsebpénzt...!»

A gyereknek valóban nem volt rá szüksége, hogy lopjon. Szülei jómódú emberek, s nem kicsinyesek, amikor gyerekükről van szó. Megadnak neki mindent, de tényleg mindent, amit egy, az ő korában lévő gyerek szemészája megkíván. Apja bizonyára kezébe nyomta volna azt a «nevetéses» 50 márkát is, amit a kasszából vett el, ha kéri. «Kivételesen — mondta volna neki, — ráadás a havi zsebpénzhez!» Annak ellenére, hogy osztályában zsebpénz dolgában már ugyis az élcsoporthoz tartozik: havi 80 márkával.

«Miért, talán olyan rettenetesen sok ez, — a mai világban? — kérdezi a papa. Vannak kollégáim, akik 120 márkát adnak minden hónapban a gyerekeiknek. Persze, persze, jobb lenne inkább az alsó határokat szem előtt tartani. De feleséggel együtt mi sem tagadunk meg magunktól semmit. Miért éppen a gyerek érezze magát megrövidítve? Aha, — gondolná magában — maguk számára mindig van pénzük az öregeknek, de nekem soha! Aztán meg, ha rövidebbre fognánk pénz dolgában, állandóan a fülünket rágná. A magamfajta ember vállára elég sok gond és teher nehezedik, legalább otthon legyen békességben. Így aztán nincs feleselés, huzavona, veszekedés az asszonnyal sem.

De sok minden egyszerűen magától adódik. Munka után mi például kint a klubban teniszezünk, a gyerek szintén velünk. Utána ott vacsorázunk, s természetesen ő is keres magának valamit az étlapon, ami fogára való, akárcsak a szülei, — tekintet nélkül annak árára. Néhány év óta, ha úton vagyunk, bizonyos kényelmet engedünk meg magunknak. Vagy mondjunk talán le erről csak azért, mert a gyerek is velünk van? — Azok közé tartozom, akik autójukat elég gyakran cserélik s lehetőleg inkább mindig nagyobbra, mint kisebbre. A gyerek előtt mindez nem marad titokban, de az új kocsik ára sem, — mi nyíltan beszélünk előtte ilyesmiről. Mert különben is az a véleményem, hogy a gyerekek időben tanulják meg, mit jelent a pénz, és hogyan kell a pénzzel bánni. Minél korábban lesznek felvilágosítva minden tekintetben, annál jobb.»

Legyen egészséges viszony aközött, amit a szülők nyújtani tudnak és valóban nyújtanak gyerekeiknek! Ez az elv egészen jól és józanul hangzik. Sok szülő vallja a másik tételt is, hogy ti. minden gyerek időben tanulja meg a pénzzel való bánást. Kár, hogy e szép elvek és tételek a gyakorlatban oly sokszor csődöt mondanak. A kasszából 50 márkát lopó gyereket ugyanis nem egyedülálló eset. A fiatalok bírósága előtt mindenütt aktahegyek tornyosulnak már belőlük, s ami a legfeltűnőbb, a legtöbbször jómódú szülők gyerekei ülnek a vádlottak padján.

Ugyan vajon miért? Mert az igények és kívánságok határai egyre jobban kitolódnak?

Mert minden beteljesülés újabb igényt szül, csakhogy magasabb szinten? Ma egy gyerekroller, holnap már kerékpár, holnapután motorkerékpár és alig 18 éves, máris saját autó. (De jóval előbb titokban már próbáltak természetesen a papa nagy kocsijával!) És ez így van a leányoknál is. Minek várni karácsonyig, vagy a legközelebbi név- vagy születésnapig? Bármikor teljesülhet minden vágya, elég csupán kilesni a papa megfelelő hangulatát, vagy az alkalmat, hogy ő is «megengedjen» magának valamit, — máris nem tagadhat meg semmit kedves leánykájától. Más kérdés, erősödik-e ezzel a fiatal emberek erkölcsi ereje és magatartása azzal szemben, amit megkívántak, de pillanatnyilag el nem érhetnek? Nem, kétség kívül nem! De hol akkor a hiba? És ha meg is találja valaki a hiba forrását, van-e lelkiereje azt nyíltan be is ismerni?

Az igazság ui. az, hogy a hiba forrása a szülőkben van. Nem kívánhatják meg gyerekeiktől, hogy igényeiket és kívánságaikat korlátozzák, amikor napról napra látják, hogy maguk a szülők sem tagadnak meg maguktól semmit. Ahelyett tehát, hogy egyre emelik gyerekeik zsebpénzét, ahelyett, hogy gyerekeik életszínvonalát a maguké szerint igazítják, ennek éppen az ellenkezőjét kellene tenniük: a maguk, már ugyis túlságosan magas életnivóját, már a gyerekek miatt is, alacsonyabbra kellene fogniok.

Hogy ez nem egyszerű, az biztos. Különösen akkor nem, ha a szülők élete és munkája bizonyos reprezentációval jár együtt. De, aki csak egy kicsit is őszinte önmagához, bevallja, hogy a reprezentáció kényszere mögött a legtöbbször nagy adag egyéni élvezet és öntetszelgés húzódik meg. Mert sokan azt is vallják, hogy a pénz azért is kerek, hogy guruljon, — és a környezet ezt el is várja. A luxusnak viszont az a rossz tulajdonsága, hogy még nagyobb luxust kíván. Van-e azután olyan gyerek, aki ne venné észre, hogy a szülők mint úsznak együtt az árral s aki ilyen körülmények között is szerény tudna maradni, aki le tudna mondani valamiről? Ha igen, legfeljebb a mesében!

✱

Ha ilyen problémák szóba kerülnek, a legtöbb szülő csak tehetetlenül sóhajt és legyint, mert ugyanis kinek van lelki ereje, hogy a gyerekek miatt lemondjon a keservesen elért életszínvonaláról és kivonja magát a jólét bűvköréből. Ezért talán nem lesz szükségtelen, ha ide iktatunk egy példát a helyes szülői magatartásra. Valaki ezt írja visszaemlékezésében: «Bár az iskola jó messze volt tőlünk, az utat oda minden nap és minden időjárás mellett gyalog kellett megtennem. Ez egészséges — mondták szüleim. Amikor azonban már nagyobbacska lettem és kezdtem mindent kritikus szemmel nézni, feltűnt, hogy apámat minden reggel szolgálati kocsi vitte a munkahelyére, — holott bizonyára neki is jót tett volna a reggeli séta. Ezt szemére is vettem szüleimnek és követeltem, hogy vegyenek nekem autóbuzsbérletet. De ezt megta-

gadták. Akkor meg azt követeltem, hogy a párom szolgálati kocsijával mehessek iskolába. Az eredmény: attól kezdve apám is gyalog járt.»

«Wie die Alten singen, so tanzen die Jungen!» Az idők változnak, de ez a bölcs német mondás mindig érvényes marad. S nem marad mögötte bölcsesség dolgában a mi szólásmondásunk sem: «Egy menyasszony nevelését az édesanyján kell elkezdeni!» Ha a felnőttek ma panaszkodnak az ifjúság túlzott igényei, követelései és materialista beállítottsága miatt, jól tennék, ha először magukat vizsgálnák meg, nem ők adták-e ebben nekik a «jópéldát»? Hogy a magasra srófolt igények még nagyobb igényeket szülnek, ez csak a probléma egyik oldala, a másik ennek gyakorlati megvalósulása, mely pokollá teszi az emberi életet egyénben és közösségben egyaránt.

Az Egyház, egyének és népek nevelője, ismeri az embert, és mert ismeri, sürgeti a bűnti fegyelmet, az önfegyelmézést, önmegtartóztatást, áldozatvállalást. E nélkül nincs normális élet, ez kell legyen tehát a főcélja minden nevelésnek.

MEGYESI ANDRÁS

Slipej bíbo os

februárban ünnepelte 80. születésnapját. A számkivetésben élő főpapot elsőnek VI. Pál pápa köszöntötte latin levélben. Maga az ünnepelt azt mondotta, hogy néhány esetben szenvedései súlyosabbak voltak itt az ún. szabad világban, mint a börtönben és a katakomba egyház keretében. Aláhúzza még, hogy a börtönben és a koncentrációs táborokban sose nélkülözötte a vallás vigasztalását.

A most 80 éves ukrán főpáosztort 1939 december 22-én szentelték püspökké. Hat évig kormányozta a Lemberg-i egyházmegyét és gondozta a görög katolikusokat a nehéz háborús években. 1945-ben hurcolták el összes püspöktársával és számos papjával együtt, mikor nem volt hajlandó «visszatérni» a Moszkvai Pátriárchatus kebelébe. A hierarchia és a papság színejava liquidálása után, ún. uniós-papok, akik a mi békepapjaink kategóriájába tartoznak, durva állami támadások és alattomos mesterkedések közben megcsinálták az «uniót» Moszkvával.

Minden püspöktársa és igen sok papja vértanúhalált halt. A hierarchiából egyedül ő élte túl a szibériai fogságot és a koncentrációs tábort. Kiszabadulása után eredménytelennel vezette és irányította katakomba-sorsra juttatott egyházát. Természetesen ez is közrejátszott abban, hogy a nagy színész «államférfi», Kruscsov 1963-ban — XXIII. János pápa kérésére (!) — kiszabadította második fogságából és Rómába költöztette át. Utlevélben benne volt a visszatérési engedély, de később Rómában közölték vele, hogy nem térhet vissza hazájába. Ez volt élete egyik legnagyobb csalódása.

Sokáig hallgatott, újabban azonban többször is panaszkodik — nem a maga, hanem az ukrán katolikusok sorsa miatt.

F. K.

Mindszenty József bíboros-prímás áldozata

Még otthon írta meg a levelet, amely mindenkorra a magyar sors halhatatlan okmánya lesz. Meghódolt a pápa akarata előtt, kiálta a lelki haláltusát, parancsolt az iszonyúan sajgó szívnek és meghozta az áldozatot, amely mindennél többbe került neki. Élete alkonyán száműzött lett az egyházért és az édes hazáért. Csak ő tudná megmondani, mekkora fájdalom marcangolta, amikor utoljára látta a Dunántúl szőlős dombjait, a csöndes falvakat és a mezőkön robotoló népet, amely neki e földön mindene volt. Még azt sem mondhatta neki: Isten veled árva családom, én most messze elmegyek, de szívem minden dobbanása halálomig a tied. A könyörtelen ellenség arca gúnymosolyba torzult, amikor a határőr jelentette: az a bécsi kocsi kiment az országból.

Nem nehéz elképzelni, milyen volna ma az ország állapota, ha 1945 után békességben dolgozhatott volna Mindszenty bíboros mint esztergomi érsek és a magyar egyház prímása. Ma legalább 14 millió magyar élne a hazában olyan társadalmi alkotmány keretében, amely mindenkinek biztosítaná a bőséges kenyeret, a jó lakást és a családi bért, hiszen akkor már igen erős volt az a keresztény mozgalom, amely gyökeres reformot akart végrehajtani a gazdasági élet egész területén. Teleki Pál maga is hathatósan és bőkezűen támogatta ezt, pedig mi nem csináltunk titkot abból, hogy az az idő lejárt, amikor a csongrádi kubikosnak se munkája, se kenyere nem volt.

1947-ben a kommunista párt suttogó hírveréssel terjesztette a rágalmat: Ha Mindszenty győz, visszahozza a régi rendszert, holott a püspöki kar már véglegesen lemondott az egyházi birtokról. Számos katolikus is bevette a maszlagot. Azon a nyáron vezettem az esztergomi papság lelki gyakorlatát és szándékosan forradalmi hangot használtam, ami egyébként ilyenkor nem szokás. Mindszenty bíboros a végén olyan dicséretet mondott róla, amitől a köztünk lappangó ellenzék kénytelen volt elnémulni. Más hasonló alkalommal is ugyanígy nyilatkozott.

Ha ez így van, kérdi a sorsverte szegény magyar, miért kellett az ilyen főpapnak a moszkvai hóhérok kezére jutni? Talán Isten nem áll a nagy tehetségek, az opostoli óriások pártján, akik csak az Ő országáért hevülnek és dolgoznak? Miért nem áll melléjük hatalmával, hogy virágoskert legyen híres Pannónia és az egész földkerekség? Isten már régen válaszolt erre, de a hit erős fénye és a gondolat minden bátorsága kell ahhoz, hogy az ember azt fölfogja. Szent Pál jól tudta, hogy Krisztus keresztje a zsidónak botrány, a művelt görögnek oktalanság, nekünk azonban az Isten ereje és bölcsessége, sőt még tovább megy és habozás nélkül kijelenti: Isten gyöngesége erősebb az embereknél és Isten oktalansága bölcsőbb az embereknél.

Mindig újra megrendülünk, valahányszor e szöveget olvassuk és ha nem az apostol írta

Mindszenty bíboros íróasztalánál munka közben

volna, nem is mernők kimondani attól félve, hogy káromkodunk. Pedig ez tiszta igazság, ez a véres, a győzelmes valóság. Bizonyára nem véletlen az, hogy Koble atyát, az aushwitzi tábor önkéntes vértanúját éppen akkor emelték oltárra, amikor a magyar prímás Rómába érkezett és sorstársának dicsőségét ünnepelte a lengyel hívőkkel együtt. Az a férfi pedig ott zokogott a pápa mellett, aki helyett Kolbe vállalta az éhhalált. Tanuljunk meg már egyszer: Isten választott barátai körül áramlik a történelem és a többi szereplő mind az ő szolgálatukban áll. Mindszenty bíborostól is azt kívánta Isten, járja végig a Golgotára vezető utat.

Ugyanakkor ő az egyik nagy jel, amely e századnak adatott és benne mondja ki Isten az ítéletet a mai világ fölött. A roppant végletek ütközésében megint kiderül, mi lakik az emberben, amikor a hitvallók és a kárhozot-

tak, a tiszták és a szennyesek, a hűségesek és az árulók, a bátor hősök és a gyáva hóhérok kerülnek szembe egymással. Továbbá az is kiderül, micsoda talmi műveltség az, amit a híres egyetemeken meg az irodalomban árusítanak, holott a pusztá tudomány fabatkát sem ér a jellem és a szív műveltsége nélkül. Meg aztán az is kiderül, milyen könnyen lehet ma a szocializmust meghazudtolni és annak cégére alatt a törvényszéki gyilkosságot iparszerűen gyártani. Végül az is kiderül most, hogy Néró és Dioklecián óta a politikában semmi haladás nem történt, csak a jelszavak változtak, az ítélet pedig folyik tovább a szabad világ gyászos közönye és a zsarnok párt aljassága ellen.

Mindszenty bíboros rabságának történetében van valami titokzatos, mert nem tudjuk fölfogni, miért nem sikerült Moszkvának őt elemészteni, holott a börtönben többször

A magyar prímás új otthona

Mindszenty József bíboros jelenleg Bécsben él az ősi magyar szemináriumban, melyet alapítójáról, legnagyobb primás-elődjéről, Pázmány Péter bíborosról Pázmáneumnak neveztek el. Az intézetet 1623-ban nyitották meg 12 magyar papnövendékekkel a bécsi Anna Gasse-ban. A jövő évben ünnepli fennállásának 350. évfordulóját.

Századokon át szolgálta nagy alapítója elvei szerint a magyar papképzést s igen sok kiválóságot nevelt a magyar egyháznak annak ellenére, hogy a Pázmáneum sorsa is részese lett a viharos magyar történelemnek. A zord idők éppen úgy sújtották a hajdani pázmánistákat, mint a végvári, felvidéki vagy erdélyi seminaristákat. Lakóhelyét is többször kellett változtatni. Bővítések, szüneteltetések és többszöri átköltözés után került 1900-ban mostani otthonába, a Boltzmann-gasse-ba.

Az épület négyemeletes, palotaszerű ház-

tömb, udvarral és kerttel. Sajnos, a háború után a nagy ház egyre nehezebb anyagi helyzetbe került s több éve már nem nevelnek benne kispapokat sem, hiszen a budapesti rendszer azzal, hogy átvette a teljes ellenőrzést az egyház fölött, megakadályozza magyar teológusok külföldi tanulmányutjait is. Néhány év óta a bécsi vasúti misszió foglalja le a ház nagyobbik felét. Így lett mindenféle szállóvendégek átjáróháza a nagymúltú magyar szeminárium Bécsben. Nyilvánvaló, hogy az intézetnek nincs meg a régi légköre, mely nagyon is megfelelt volna a száműzött bíborosnak. Sok látogatója fejezte ki e fölötti aggodalmát, sőt nem kevesen vannak, akik ebben a helyzetben fenyegető veszélyekre is gondolnak. Hallunk azonban arról is, hogy az emigráció hasonló megfontolások alapján mozgalmat akar indítani a ház megsegítésére.

Érdekes véletlen, hogy hatvan évvel ez-

előtt Mindszentyt, a tehetséges kispapot, előljárói a Pázmáneumba akarták küldeni. Akkor maga döntötte el előljárói ellenében, hogy nem jön. Most viszont, amikor Rómában olyan nagy szeretettel marasztalták, sietett 1971 október 23-án a Pázmáneumba, bár tudta, milyen mostoha körülmények közé telepszik. De a magyar katolicizmusért és a nemzetért magyar egyházi tulajdonban akarta munkáját folytatni. Arra is gondolt talán, amit a Welt am Sonntag-nak adott interjúban említ, hogy itt közelebb lesz a szeretett hazához, a szenvedő testvérekhez.

Itt gyúrja, alakítja most egész nap azt a hatalmas mennyiségű kéziratot, mely a kiváló történész tolla alól 15 év alatt került ki az amerikai követségen. Reggel 6-kor kel s éjjel tájban tér nyugovóra. Egészsége — hála Istennek — kitűnő, szelleme friss, mint 30-40 évvel ezelőtt.

Ad multos annos!

DR. SCHUBERT JÓZSEF

volt a sír szélén, de Valaki ott is vigyázott rá. Mégiscsak hathatós volt az áldott édesanya rövidre fogott oltasója, amint a fia olyan találóan mondotta, hiszen Sztálin, Kruscsov, Rákosi, Riesz, Rajk mind csúfosan pusztultak és valaki Amerikában pontos vizsgálat után kimutatta, micsoda döbbenetes végzet érte a kisebb hóhérokat is, akik a főpap kínzásában résztvettek. A bíróság elnöke, aki a bíborost vallatta és elítélte, valamikor a szegeci egyetemi kongregáció tagja volt és vezetésem alatt jól megtanulta, mi a keresztény igazság s azért talán ő a legnagyobb bűnös a cinkostársak között. Amíg ideje van, tartson nagy vezeklést, ha meg akarja menteni nyomorult lelkét, mert neki nincs semmi mentsége az igazság ítélőszéke előtt.

A pesti kormány, mint az utcai suhancok szokták, sárral dobta meg a távozó főpapot, amikor kegyelmet hirdetett annak, aki azt sohasem kérte. A Sátán megint megmutatta igazi arcát: nem adhat mást, csak ami lényege, vagyis minden jog és becsület tagadását. A pártnak most lett volna alkalma, hogy a tisztesség törvénye szerint járjon el, hiszen ezt kívánta a merőben politikai érdek is. Ha ugyanis elégtételt szolgáltat az ártatlanul megkínzottak, sokat nyert volna a közvélemény előtt, de sajnos, ehhez hiányzott a kellő belátás meg az erkölcsi bátorság. Mibe került volna neki azt a vádat és ítéletet semmisenk nyilvánítani, amelyért a holt elvtársak voltak felelősek? Azonban az elvakult gyűlölet megszállottja akkor is tovább fenekedik, ha önmagának árt. A tizedik századot sötétnek nevezik, de micsoda iszonyatos éjszaka van most, amikor a huszadik század vége felé rohan az idő!

Csak egy új Michelangelo tudná méltóképpen megörökíteni Mindszenty keresztútját, az országjáró apostolt, aki jól tudta, mi vár rá, majd a hosszú rabságban elfáradt hitvallót, akit a pápa példátlan finomsággal fogadott és a Sixtinában olyan megrázó módon üdvözölt a püspöki zsinat tagjai előtt, mert bizony-

ságot tett Isten hatalmáról, az egyháznak tartozó hűségéről és a pápa iránti engedelmességről.

Ha távozása a hazából a legnagyobb áldozat volt neki, nem kétséges, hogy ez is a nemzet javára fog szolgálni, mert Istent nagylelkűségben felülmúlni nem lehet. Senkisémet tanított úgy, mint Krisztus Urunk, senkisémet művelt annyi csodát, mint Ő, de a világot igazában csak a keresztben váltotta meg. A nyárspolgár ettől megzavarodik és rémülten néz a roppant homályba, amelyben a történelem folyik, de lassan majd kiderül, miért

és ezért ömlött ki a pokol a földre éppen e gögtől pöffeszkedő és tagadó században, sőt ha a lecke még nem volt elég, jön még külön is, amint a mai válság legjobb vizsgálói egyetértve megállapítják.

Szeptember végén Mindszenty prímás sorában új fordulat történt, amitől ismét megrendült a világ, mert minden gondolkodó ember érzi, micsoda félelmetes erők ütköznek a főpap életútján, amely egy kis vasi falutól a termékeny zalai működés, az apostoli alkotások, a veszprémi püspökség, az esztergomi érsekség után a börtönök poklán keresztül a

P. Varga László búcsúzik a bíborostól a Pázmáneumban

is engedte Isten e században hosszú pórázra a Sátánt és mire szolgált az a sok gyűjtőtábor, ahol a hatalom örültjeinek gyilkos vad-sága tombolt, Isten barátai pedig elérték a tiszta emberség legfőbb magaslatát. Az irgalmatlant eldobja az Úr az olthatatlan tűzre és ez a kárhozata igazolása saját szavai szerint

Sixtinába vezetett, hogy beteljesüljön rajta is Krisztus szava: Megmutatom neki, mennyit kell az én nevemért szenvednie.

Mi, szegény magyarok pedig köszönjük neki, hogy mindezt szívesen vállalta értünk is.

VARGA LÁSZLÓ S. J.

Mgr. Dr. Pfeiffer Miklós

nagyprépostot, p. prelátust

nagy szeretettel és hálás tisztelettel köszöntjük 85. születésnapján, melyet 1972 március 12-én ünnepel meg az ő szeretett városában, Fribourg-ban, ahol teológiai tanulmányait végezte s ahová 1948-ban hosszú évek eredményes kassai működése után érkezett vissza.

Immár negyedszázada itt él köztünk és fáradhatatlanul munkálkodik mind a mai napig a magyarságért. Sok menekültnek szerzett otthont, anyagi támogatást, állást s még több családban igazította el bölcsen a nehéz helyzeteket. Áldásos munkájáért nemcsak a svájci, de az európai menekült magyarság is szívébe zárta.

A ritka ünnepen barátai, tisztelői, paptársai nevében is köszöntjük s bejelentjük, hogy következő számunkban bővebben beszámolunk életéről és a születésnapjára ünnepségekről.

Ad multos annos!

BERN

Jól sikerült karácsonyi ünnepélyre került sor december 19-én Bernben. Szép számmal jöttek össze a berni magyarok a bümplizi katolikus templom kultúrtermében, hogy a szeretet és béke ünnepét együtt tölthessék.

Az ünnepi műsort a berni magyar gyerekek szolgáltatták.

Amikor e néhány soros közleményt leírom, felmerül bennem, hogy a berni magyar gyerekek — és vezetőjük, «Klára néni» — ennél sokkal többet érdemelnek, többet egy szokványos elismerésnél. Fellépésük nem egyszerű gyermekszereplés, hanem a magyar kultúra ápolása — számukra annak megismerése, továbbélése és ébrentartása.

A szülőhazától távol született, vagy felnövekvő gyermekek teljesítménye páratlan, hiszen előfordul, hogy magyarul nem, vagy csak alig tudó gyermekek a színpadon helyes kiajtással nagyszerűen szavalnak.

Ez a karácsonyi ünnepély külön figyelmet érdemel változatosságáért is. Változatosságát elsősorban az fémjelzi, hogy többféle műfajt elevezt meg: tánc, szavalat, kántálás, betlehemezés, regélés és pásztorjáték kerültek bemutatásra.

A gyerekek a műsor után ajándékosztásra gyűltek össze a karácsonyfa alatt.

A megnyitóbeszédet dr. Krüszely József református lelkipásztor tartotta. A zárószavakat Kabók Sándor orvostanhallgató mondotta Cserhádi Ferenc katolikus lelkipásztor nevében.

Az ünnepség záróaktusa a jól sikerült közös uzsonna volt.

Ezúton is köszönetet mondunk a műsor kis szereplőinek, valamint azoknak, akik a rendezésért fáradoztak. Egyben kívánunk további sikereket.

KABÓK SÁNDOR

Szeretettel köszöntjük a J ö v ő n k -et, a zürichi magyar ifjúsági Klub folyóiratát, amelyből örömmel értesültünk fiataljaink komoly művelődési szándékáról és a nemzeti és keresztény hagyományokhoz való ragaszkodásukról. Sok sikert kívánunk munkájukhoz és biztosítjuk őket támogatásunkról.

Jung Tamás segédpüspök

bánati apostoli kormányzó

A bánati Nagybecskerekén Jung Tamás apostoli kormányzót február 15-én szentelte fel Mario Cagna pronuncius. A nuncius mellett a szentelési szertartásban résztvett Bukatko belgrádi érsek, Zvekanovics Mátyás szabadkai és Udvardy József szegedi püspök. A bánati papok és katolikusok örömmel fogadták Jung Tamás püspöki illetve apostoli kormányzói kinevezését, mert a csanádi egyházmegy Jugoszláviához csatolt bánati részében az első világháború óta nem volt főpásztor.

Jung Tamás Székelykevéen született 1911 december 10-én kereskedő családból. 1936-ban szentelték pappá és több, mint 20 esztendeig volt nagybecskereki plébános. Ugyanabban a székelykevei templomban szentelték püspökké, ahol első szentmiséjét mondta.

A délvidéki Hitélet című katolikus folyóirat februári számában írja, hogy a Vatikán ötven esztendő után végre megoldotta a problémát. Ötven esztendeig a csanádi egyházmegye bánati részének nem volt olyan főpásztor, aki hibátlanul és szívesen beszélt volna magyarul. Végre a II. Vatikáni Zsinat határozata, mely szerint olyan püspököket kell kinevezni, akik beszélik híveik nyelvét, lehetővé tette, hogy a bánati magyarok maguk közül való főpásztort kapjanak.

A nehéz küzdelmet ebben a kérdésben Dr. Géczy Tibor pápai prelátus vállalta, aki 1957 óta a belgrádi érsek bánati helynöke volt, mert a bánati rész egyházzogilag a belgrádi érsekség felügyelete alá tartozott. A terület egyházzilag mostoha sorsra jutott. Hiányzott a főpásztor. A templomok megromlottak, a papképzés lehanatlott, a hivatások száma megcsappant, mert a fiataloknak nem volt kedvük idegen egyházmegyében tanulni. Az új főpásztorra vár a súlyos problémák megoldása. De papjai és a bánati katolikusok, akik örömmel fogadták püspöki illetve apostoli kormányzói kinevezését, támogatásukról biztosítják.

VI. Pál pápa

a nemzeti kisebbségek jogalért

VI. Pál pápa február elején kihallgatáson fogadta Kurt Waldheimet, az ENSZ újonnan megválasztott osztrák nemzetiségű főtítkárárt és legmesszebbmenő támogatásáról biztosította a békéért, valamint a vallási és nemzeti kisebbségek elnyomása ellen folytatott küzdelmében. A Vatikánhoz közelálló körök ebben az afrikai faji megkülönböztetés, valamint az Északirországban fellángolt vallási harc elleni állásfoglalást látnak. Ezt megerősíteni látszik annak a sürgönynek a szövege is, amelyet a pápa William Conway bíborshoz, Írország prímásához intézett az áldatlan északirországi vallási villongások ügyében, mely oly sok áldozatot követelt. De a pápának ebben az elvi állásfoglalásában mi magyarok az utódállamokban élő jelentősszámú magyar kisebbség jogainak védelmét érezzük.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot területükön a híveknek. Az előfizetési díjat, mely 1972 január 1-től **10.— svájci frank,** vagy annak megfelelő valuta, az illetékes magyar lelkésznek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valamilyen oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz, Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 - St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is **10.— svájci frank;** ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, **20.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.**

Figyelem!

Svájci olvasóinkat arra kérjük, hogy 1972 január 1-től az Életünkre vagy a St.Gallen-i vagy a Lausanne-i magyar missziónál fizessenek elő.

Svájc egész területén csak két terjesztőnk van:

Vecsey Lajos és Rába Lukács.

Címük:
Dr. Vecsey Lajos
Fernblick
9053 - Teufen, AR

P. Rába Lukács
3, rue du Valentin
1000 Lausanne

Az Életünk

elfogad hirdetéseket,

azok közlését kérjük

a Gazdasági Bizottságon keresztül

P. Szőke János címén beküldeni:**D. Stuttgart 1,**

Werastr. 63.

Telefon: 43 37 86

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést.

Részlet a cserkésztszti beszámolóból

Az európai cserkésztsztek 1972 január 21-23. között tartották konferenciájukat a Köln melletti Altenberg-ben. Vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc főcserkész hosszú beszámolót adott ki a vezetői megbeszélésekről. Jelentéséből megtudjuk, hogy 10 európai országból 60 cserkészvezető vett részt az összejövetelen, akiket — a hangulaton és érdeklődésen lehetett ezt lemérni — a cserkészlet és magyar hazájuk iránti lelkesedés hozott össze az ősi Altenberg modern ifjúsági otthonába. Meghallgatták egymás jelentéseit a nyári és a téli táborokról, az otthonokban folyó élénk cserkész munkáról, a kapcsolatok kiépüléséről a tengerentúli csapatokkal és vezetőkkel, stb.

* *

A Főcserkész maga is értékes előadást tartott, melyben ismertette a magyar cserkészlet megalakulását és fénykorát a két háború közt. Beszámolóját ezzel a mindnyájunk számára értékes és tanulságos részlettel fejezte be:

A Cserkész Vita során szó volt arról is, hogy otthon könnyebb volt a cserkész munka, alkotmányos magyar államkeretben, magyar környezetben, magyar iskolai végzettséggel, mint itt, ahol főleg a hontalanságban született ifjakat kell nevelnünk, akik idegen iskolákba járnak, beleélték magukat az idegen viszonyokba, és magyarságismeretük csak annyi, amit a szüleiktől kaptak.

Mégis minden nehézség ellenére, cserkészvezetőink lelkes munkájával szépen kifejlődött a magyar cserkészlet, amely ma már az egész szabad nyugati világban megbecsülést és eléggé nem értékelhető megértést és rokonszenvet szerzett a magyar névnek. Ezzel cserkészeink nagy szolgálatot tettek az egyetemes nagy magyar ügynek is. Ők ma egy szebb magyar jövő minden ígérete és reménye.

Kétségtelenül a magyar nevelés — ami otthon nem volt kérdés — ma egyik legfontosabb feladatunk. Úgy kell nevelnünk a reánk bízott cserkészeket, hogy különleges viszonyainkban ne lássanak kettősséget, ne lássanak nagy különbséget magyarságuk és jelen életük között.

Érezzék, hogy érdemes lélekben magyarnak maradni, s érezzék, hogy a magyar nyelv, kultúra és érzelmi vonatkozások olyan többletet jelentenek számukra, ami külföldi életüket értelmesebbé és szebbé teszik.

Emellett mindenki lehet befogadó hazájának jó polgára, igyekezzék is menél jobban tanulni és elhelyezkedni.

Mi addig vagyunk érdekesek és értékesek, amíg magyarok maradunk, mert különben beolvadunk egy nagy idegen szürkeségbe és abban már nem sokat számítunk.

Az idegen állampolgárság nem jelenthet érzelmi nehézségeket, az csupán kiszabadulás a mindennapi kényszerítő, sőt életfontosságú nehézségekből. A már külföldön született cserkészeink állampolgársága sem lehet akadálya annak, hogy lélekben magyarok maradjanak.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy cserkészvezetőink e téren kitűnő munkát végeztek és nem befolyásolta őket a mai felfordult világ sok beteg és káros irányzata, amely az ifjúság megromlására nyújtja ki kezét.

Mindez szomorú átmeneti állapot, hisz előbb-utóbb az erkölcsi világrend győzedelmeskedik és ebbe a mi cserkészletünk teljes egészében beleillik. A mai zavaros helyzet nem a mi világunk.

A jövőbe nézve cserkészletünk legnagyobb és legjelentősebb feladata az lesz, hogy ha az ismét szabad és független Magyarországon, minden bizonnyal nagy erővel újjáéledő cserkészletnek átadhatják az általunk híven megőrzött cserkész-eszméket és hagyományokat és elősegíthetik a cserkészlet kivirágzását és kiegyenlíthetik azokat az esetleges ellentéteket is, amelyeket a hosszú évek alatt a kétirányú behatások előidézték.

Akik ezt a boldog időt megérik, látogassanak gyakran haza, hogy megismerjék igazi hazájukat és meghívhassanak cserkészeket, örsöket, sőt csapatokat külföldi táboraikba, hogy ezáltal is elősegítsék világ-látottságukat.

* *

Mi öregek lassacskán elmegyünk és kiöregszik a mai kiváló második vezetői generáció is, melynek helyére máris a harmadik vezetői generáció lép, hogy ők is hasonló szellemben a negyedik cserkész vezetői generációt felneveljék. Így cserkészletünk mindig fiatal marad és mindenkor vezetőikkel biztosítják cserkész eszményeinknek változatlan erejét és azt az életformát, amely magas erkölcsi alapon állván, minden időben és mindenütt megállja a helyét.

Egy közel 80 éves öreg cserkésznek misem lehet szebb és megnyugtatóbb, mint annak a látása, hogy cserkészletünk, amely több mint 60 éven át azonos szellemben végezte cserkész munkáját ma is — cserkészletünk legnehezebb időszakában — változatlan erővel viszi a cserkész-fáklyát előre.

V. KISBARNAKI FARKAS FERENC

IDÉZET EGY LEVÉLBŐL

Kezembe került az Ön könyve Mindszenty Bíboros Édesanyjáról. Elolvastam ... Sok mindent úgy olvastam, mint akkori szemlélő. Sok mindenre úgy emlékszem, hogy én is ott voltam ... Talán egyszer, ha találkozunk, el fogom mondani. Most csak egyet tudok: Lélekben megszorítom e könyvért az Ön kezét. Itt nálunk sokan megfordulnak, akik otthonról jönnek és mennek vissza. Titokban oda szoktam adni a könyvet. Már két esetben könnyes szemmel köszönték meg, hogy olvashatták. Lehet vele apostolkodni.

Vecsey József Emlékezés című könyvéről írták e sorokat.

Békepapok a püspöki székekben

Lapzártakor értesültünk, hogy Budapesten és Rómában egyszerre tették közzé a megdöbbentő hírt békepapokból választott püspökök kinevezéséről. A kinevezett négy új püspök közül ugyanis három élenjáró szerepben szolgálta a rendszert a papi békemozgálmában. Tudott dolog, hogy ennek a hirhéd intézménynek kezdettől fogva azt a szerepet szánta a rendszer, hogy belülről segítsen az egyházi szervezetet és hitéletet paralizálni.

Gyenge erkölcsű és érvényesülési vágytól erősen fűtött emberek társasága van itt együtt, de ez nem akadálya annak, hogy 20 év óta Magyarországon belőlük kerüljenek ki a püspöki megyék vezetői s az egyházi intézetek igazgatói. Ők hajtják végre a hitélet nagy kárára a buzgó papok liquidálását a párttól kapott utasítások s a Moszkvában kipróbált módszer szerint.

Az 56-os szabadságharc alatt az is kiderült, hogy egyházmegyénként néhányuk közülük még AVÓ-s rangja és fizetése is van. Érthető volt, hogy a Vatikán, akárhogy erőltette is a rendszer, eddig nem nevezett ki békepapokat.

Éppen ezért óriási megdöbbenést váltott ki mindenfelé a Vatikán megváltozott magatartása. Egyetlen kifogástalan jelölt ellenében most a Vatikán 3 békepapot tett egyszerre püspökké. Mindenesetre mutatja a 3 : 1 arány, milyen gyenge pozícióból tárgyal a Vatikán külügyminisztere, Casaroli érsek a szocialista valóság területén s mennyire kétes-értékűek diplomáciai eredményei.

Kommentárt később fűzünk az eseményhez. Most csak azt kérdezzük, mikor Mindszenty bíboros, vértanú prímásunk 80. születésnapját ünnepeljük: vajon ünnepi ajándéknak vagy ünneprontásnak szánták-e nekünk ezt a félelmetes diplomáciai «sikert»?!

F. K.

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT

a hír, hogy Slipyj bíboros lemergi megbízottját, Basil Welytschowski érseket, Moszkva kiutasította és megérkezett Rómába. Az érseket 1969-ben fogta el a szovjet rendőrség Lembergben és az «imperialisták javára elkövetett ideológiai szabotázs végett» három évi börtönre ítélte. Az ideológiai szabotázs azt jelenti, hogy az érseket beteghez hívták és útközben a kommunista rendőrség lefogta. A három éves büntetést letöltötte, most kiutasították. Úgy látszik, Moszkva legújabbban ezt a módszert alkalmazza, hogy megszabaduljon a számára kellemetlen püspököktől. Hol a Vatikánnal viteti el a hitvallókat: pl. Slipyj, Berán, és Mindszenty bíborost — hol maga utasítja ki és küldi Rómába, mint Welytschowskit.

A Szent István Zarándokház

— «a magyar önértet és becsület ügye»

Szent István születése és a magyar kereszténység ezeréves jubileumára elkészült Rómában a Szent István Zarándokház. Fáy Erzsébet nagy áldozatkészséggel felépítette az épület két szárnyát, sok más jótévő erkölcsi és anyagi támogatása biztatást adott, hogy a telek megvásárlására, az épület harmadik szárnyának megépítésére és a teljes ház felszerelésére szükséges összegeket is elő tudjuk teremteni. Így láttunk neki, nagy optimizmussal, hogy a Szent István által alapított zarándokházat, mely egykor a Szent Péter bazilika tövében, a mai sekrestye helyén állt és 1776-ban lebontásra került, születésének ezeréves évfordulójára újjáépítsük.

Mi a Zarándokház célja, rendeltetése?

1) A Zarándokház magyar támaszpont, befogadó és eligazító központ akar lenni minden magyar számára, aki Rómába jön. Segíteni akar a legkülönbözőbb helyzetekben: nyelvi nehézségekben, a pápai kihallgatások előkészítésében, az Örök Város vallási és kulturális értékeinek megtekintésében. A Zarándokház hivatása, hogy a magyarok római tartózkodását szellemi és lelki élménnyé tegye.

2) A Ház magyar kulturális központ akar lenni. Könyvtárában összegyűjti az emigráció szellemi alkotásait, kiadványait, hogy azokat az utókor számára megőrizze. A Ház levéltárában kapnak helyet az emigráció legfontosabb dokumentumai, hogy feledésbe ne menjen annak a sok alkotásnak emléke, melylyel a magyar név becsületét külföldön öregbítette.

3) Tanulmányi háza lesz a speciális kiképzésre az emigrációból Rómába érkező fiatal papoknak és lelkipásztori központja az olaszországi magyar kolóniának és a 25 éve ki nem fogyó menekült táboroknak.

4) A Zarándokház, végül, a magyar önértet és becsület ügye is: Szent István korában az elsők között voltunk, akiknek zarándokházuk, nemzeti templomuk, otthonuk volt az Örök Városban. Ezer év után ide-

genbe kellett mennünk, ha keresztény tradícionk szerint akartunk ünnepelni.

A Szent István jubileumának és a római zarándokház felépítésének időbeli egybeesése alkalmas arra, hogy elgondolkoztasson. Az utóbbi évtizedekben csak rombolták a szent-istváni keresztény alapokat, intézményeit csorbították, szellemét elnyomni, száműzni igyekeztek. Ha Szent István alakja, életműve, keresztény világnézete még eszménykép számunkra, jubileuma alkalmából mit tehetnénk mást, minthogy elveit felszítjuk, elmélyítjük saját életünkben és előmozdítjuk ezeknek megvalósulását is.

S ha Szent István az akkori körülményekhez mérten csodálatos messzelátással fontosnak tartotta, hogy népét Rómához, a kereszténység központjához kapcsolja és ennek érdekében zarándokházat létesített az Örök Városban, hogyan hagyhatná közömbösen az ő eszméihez ragaszkodó magyarságot alkotásainak felújítása? Túlzott optimizmus, hogy Szent István jubileumi évében kifejezzük azt a reménységet, hogy a külföldön élő több, mint egy millió magyar közül akad majd 15-20 %, aki megértéssel és áldozatkészséggel siet a Szent István Alapítvány segítségére, hogy a Zarándokházat terhelő több mint 150 ezer dolláros adósságot letörleszthesse?

Legyen segítségünkre, hogy ez a reménység valósággá lehessen! Szent István nevében jövőnk, az ő művére kérünk, nem kevesektől sokat, hanem sokaktól keveset, hoy így egyességbe forrva, minél többen mondhasák a római Szent István Házat sajátjuknak!

A Szent István Alapítvány nevében köszönöm eddigi segítségét és kérem további támogatását!

A Szent István Alapítvány Elnöksége

Msgr. Dr. MAGYARY GYULA

Protonotárius-kanonok

pápai prelátus, e. h.

Az adományok befizethetők:

Ausztriában: postai befizetőlap, Scheckkonto Nr. 9.244 «Bankhaus Schelhammer u. Schattera, Wien» (Subkonto Nr. 14.400 Caritas Internationalis — Sankt Stephan Pilgerheim, Rom).

Németországban: postai befizetőlap, Konto Nr. 2787 86 «St. Stephans-Verband E. V. in 6 Frankfurt 1».

Olaszországban: Banco di Roma, Agenzia Nr. 4, Konto N. 13021 «Casa Santo Stefano, Roma» vagy pedig postai befizetőlapon Nr. 1/27705 «Fondazione S. Setefano d'Ungheria, Roma».

Svájcban: postai befizetőlap, Postscheckrechnung 17-7667 in Fribourg: «Szent István Alapítvány, Róma».

Más európai országokban: a magyar lelkészknél.

Tengerentúli országokból: az adományokat csekken vagy Money Order útján közvetlenül a Zarándokház címére; vagy: Banco di Roma, Agenzia Nr. 4, Konto N. 13021 «Casa Santo Stefano, Roma» bankátutalással szíveskedjenek küldeni.

Néhány országban az adományok az adóból is levonhatók. Kérésére bizonylatot küldünk. — Lehet «Emlékszóbat» is alapítani a család nevére, — in memoriam — egy megholt kedves rokon emlékére. — A máriatisztelők hozzájárulhatnak «Magyarok Nagyszonyja» oltárunk felállításához.

Jótévőink nevét az Aranykönyvben vagy emléktáblán is megörökítjük.

A SZENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ építési költségeire küldött adományok:

Ft. dr. Vajda Ferenc, Racine (kötv.)	\$ 100
Magyarok a Magyarokért Alapítvány, Amsterdam (kötvény)	100
Jézus Szíve Népleányai, Tiszt. Wenisch Testvér, Obendorf, Beatrix, Toronto	25
Kecskeméthy György, Panama	25
Magyar Helikon Társaság, Toronto	25
Magyar Kat. Szent István Társaság, Los Angeles (Ft. Horváth Benedek, Romváry Ernő, Belányi Béla és munkatársaik gyűjtése)	1.425

Ezen összegben belül kötvényt jegyeztek:

Dr. Bejczy Antal, Pasadena	25
Benofy Vilmos, Long Beach	25
Erzbrucker István és Ferenc, Los A.	25
Godan Klára, Los Angeles	25
Knudsen Eilif és Irene, Redondo Beach	25
Kővári Sándor, Ontario, California	25
Dr. Majoros János, Compton	25
Muhl Család, Torrance	25
Ft. Magyar József, Sylmar	25
Négyessy Bertalan, Upland	25
Tóth László, N. Hollywood	25
Schwecht Ilona, Los Angeles	25
Szabados V. Zoltán, Los Angeles	25
Vashy és Rácz Család, Reseda	25
Wurum Erzsébet, Van Nuys	25
Kalló Erzsébet, Los Angeles	25
Romváry Ernő, Pasadena	25
Nógrády László, San Fernando	25
Szent István M. Kat. Egyesület, Los A.	25
Ft. Horváth Benedek, O. Praem. pléb., Los Angeles	25
Sziba György, Pasadena	25

Mayer M. László, München	DM 100
Hladek János, Schwalbach	50
Rédey Gábor, Köln	50
Ft. Dr. Abel Heribert, Fulda	500
Lázár Levente, Frankfurt	50
Batta Julia, Tegernheim	25
Huszovszky Gabriella, München	10
Gondos Anna, Wiesbaden	10
Kemenesy Ernő, Hausweiler	20
Tordy József, Köln	50
Grünwald József, Gränenwiesbach	50
Ormos Dezső és Kornélia, Frankfurt	10
Havers Erben, Lindlar	50
Poysel Ella, Frankfurt	10
Pajity Erzsébet, Darmstadt	10
Thurszky Caroline, München	8
Ft. Kreuser J. plébános, Merzkirchen	80
Puzsoma Rosalia, Wuppertal	25
Lilleg-Lelek Rose, Lindau	10
Tekarek István, Ebringen	10
Somogyi Gyula, Offenburg	50
«Szent István telep» lakói, Köln, Meerfelderstrasse	114
Hungaria Népitánccsoport, Köln	150
A. v. Szentmiklóssy, Bedburg	100
v. Hajmássy, Köln	100
Jákly István, Köln	50
Ft. Püspöki Titkárság, Augsburg	500
Dr. Jaeger, Dortmund	2
Somfay Tamás, Orchidenweg	20
Koppány György, Frankfurt	10
Dr. Rauch Albert, Regensburg	20
Dr. Studinka, Solingen	50
Dr. med. Knottenbrech, Wiesbaden	10

Tudnivalók a Szt. I. Jubileumi Kötvény jegyzéséről

A Szent István Jubileumi Bizottság a magyar Szentszéki Megbizottal és a római Szent István Alapítvánnyal egyetértésben Szent István király születése, a magyar kereszténység ezeréves fennállása méltó megörökítése és a római Szent István Ház építkezési költségeinek törlesztése céljából 1970 január 1-től 1975 december 31-ig 11.800 db. kamatmentes kötvényt bocsát ki: 10.000 db. 10 US dollár, 1000 db. 25 US dollár, 50 db. 500 US dollár és 300 db. 100 US dollár értékűt. A kötvények családtagokra és másokra is átruházhatók. Tulajdonosukat, ill. azt, aki a kötvényt felmutatja, feljogosítja, hogy valahányszor a római Szent István Házban megszáll, szállása és ellátása díjából 10 % engedményben részesüljön. Az engedménnyel 15 éven át élhetnek, míg a kötvény névértéke ki nem merül. Amennyiben ezen idő alatt a kötvénynyújtotta engedményt fel nem használták, az engedmény adományként a Római Szent István Alapítvány tulajdonába megy át.

Kinél lehet kötvényt jegyezni?

- 1) Az illetékes magyar lelkésznél,
- 2) a lelkész megbizottjánál vagy
- 3) közvetlenül a római Szent István Ház vezetőségénél (Pontos címe: Casa Santo Stefano, Via del Casaletto, 481, 00151 Roma, Italia, Tel. 53 73 319 és 53 62 07).

Aki kötvényt jegyez, a szelvényt olvashatóan kitölti és a lelkész, ill. megbizottja útján, vagy akár közvetlenül a római Szent István Ház címére továbbítja.

A Szent István Jubileumi Bizottság mindazokat, akik 50 US dollár értékben kötvényt, illetve kötvényeket jegyeznek, védnökévé, aki pedig 100 US dollár értékben jegyez, fővédnökévé nevezi ki. A kinevezést díszokmány nyilvántartja.

A Szent István Ház Vezetősége
Msgr. Dr. Magyary Gyula
Protonotárius-kanonok, pápai prelátus

Itt levágandó

SZENT ISTVÁN JUBILEUMI KÖTVÉNYJEGYZÉS

Név, pontos cím
..... (dátum) összesen db. US \$
névértékű kötvényt jegyez. Az összeget azonnal
és egészben, (.....) részletben fizetem.

.....
aláírás

A kötvényt az illetékes lelkész (név:.....), ill. megbizottja (név:) útján vagy közvetlenül a Szent István Ház Vezetőségénél jegyeztem.

Somfay Tibor, Köln	DM 2	A. v. Radnóczy, München	DM 20
Borsos Endre, Stuttgart	20	Nosek Ilona, Castrop Rauxel	5
Dr. Linnen, Frankfurt	20	Rózsa István, Dortmund	50
Ang. Sírachberg, Wuppertal	5	Rempe Hermine, Weisskirchen/Taunus	50
Egri Gyula, Frankfurt	5	Ft. Aacheni Püspökség	100
Ft. Dr. Rug Lajos, Eichstätt	50	Bittera M., Opladen	100
Karin v. Gienanth, Eisenberg	20	Ft. Dr. Höck Michael, Freising	50
Ft. Dr. Schauf Heribert, Aachen	100	Keidl István, Hattenheim	30
Ft. Dr. Kurzeja, Trier	30	Müller Ferenc, Bad-Honnef	10
Siegesmund v. Újlaky, Karlsruhe	20	Zsiga Anna, Köln	20
Hörter Erzsébet, Hagen	30	Molnár M., Frankfurt	10
Dr. van des Grunter, Rheinbach	20	Schunder József	40
Dr. v. Frankovics, Köln	20	Bittner Jakob, Kaufungen	10
Farkas István, München	50	Durnio Maria, Köln	10
Verbovsky Melchior, Köln	20	N. N.	10
N. N.	10	Hallay József, Düsseldorf	10
Kempermann Ferenc, Weisskirchen T.	20	Dr. med. S. Vajna, Bad Honnef	50
Meissner Margit, Malmö	20	Kovács Magda, Rehe	5
Kiss József, Düsseldorf	5	Demuth Család	10
Gazdag Ferenc, Köln	5	Bingula János, Hahnheim	5
Dr. Bán László, Seeheim	50	Scholz Walther, Pocking	5
Ft. Dr. Dörr, Eichstätt	50	Weinrich M., Fulda	5
Masur Ernő, Bad - Homburg	10	Darnó, München	20
Orosz János, Giessen	50	Sárvári László, Neuwied	10
Orsolyita Kedvesnővérek, Marienschule, Offenbach	10	Bausinger Leopold, Johannisberg	10
Diözesan Caritasverband, Bamberg	1.000	Balogh Zoltán, München	10
Iskolanővérek, Schillingfürst	5	Beiwinkler Károly, Kaufering	50
Schmidt-Falk Károly, Julia, München	15		

(Folytatjuk)

III. András házi oltára a berni múzeumban

A svájci szövetségi főváros: Bern történelmi múzeumának egyik legnagyobb kincse az utolsó árpád-házi király, III. Endre († 1301) csodálatosan szép diptichona, kétszárnyú oltára, amely a magyar király házi, utazó, vagy tábori oltára lehetett. Ez a páratlan magyarvonatkozású műkincs, amely az első emelet jobboldali kiállítótermében üveg alatt nyert elhelyezést, a velencei miniatürefestészet és ötvösművészet remeke. 1295 körül készült és erős bizánci hatást mutat. Az aranylemezekre festett kis képek drágakövek közé vannak foglalva. Az oltár jobbszárnyán Jézus életéből és kínszenvedéséből vett jelenetek láthatók, a balszárnyat pedig a négy evangélista jelképei, valamint a hitetlen Tamást és Jézust, a pünkösdi csodát, az Úr mennybemenetelét és Mária halálát ábrázoló képek díszítik.

A diptichon mindkét szárnyát fent és lent szentek képei szegélyezik. A jobb szárny felső sorának közepén a négy magyar szent: István király, Imre, László és Erzsébet képei láthatók, még felírásuk is kibetűzhető. E diptichont eredetileg helytelenül Merész Károly tábori oltárának tartották, de Jacob Stümmeler svájci műtörténész 1888-ban Bernben megjelent könyvében kimutatta, hogy e kisméretű, kétszárnyú oltár III. András magyar királyé volt és özvegye: Habsburg Ágnes († 1364) vitte magával a svájci közigazgatási (Aargau kanton) klarissza kolostorba. Ennek a reformáció idején történt felosztása után állami tulajdonba került s így jutott a berni múzeumba.

A múzeum numizmatológusa, Kapossy Balázs honfitársunk, aki németnyelvű könyvében feldolgozta a berni történelmi múzeum éremgyűjteményét, felhívta figyelmemet a múzeum másik magyarvonatkozású műtárgyára, amelyet helytelenül Habsburg lovagi zászló néven tartanak nyilván, mivel a lobogón a magyar apostoli kettős kereszt látható. Tekintve, hogy szintén a közigazgatási kolostorból származik, nagyon valószínű, hogy III. András özvegyének: Habsburg Ágnesnek kíséretéhez tartozó magyar vitéznek, vagy lovagnak lehetett a zászlaja. Habsburg Ágnes férje halála után bizonyára azért jött el a svájci közigazgatási klarissza kolostorba, mivel családjának ősi fészke a Brugg közelében fekvő szintén Aargau kantonhoz tartozó Habichtsburg (Habsburg) vára volt, ami magyarul héjavárat jelent.

Érdekes, hogy III. Endre Kujáviai Fennennával (1295) kötött első házasságából származó Erzsébet domonkosrendi apáca leánya, az Árpád-ház utolsó női sarja, szintén a svájci Tössben (Zürichi kanton, Winterthur mellett) élt és halt is meg, 1338-ban. A tössi domonkosrendi nővérek kolostora az akkori misztikus mozgalmak egyik szellemi központja volt. A hitújítás idején feloszlatták.

III. Andrásnak a berni történelmi múzeumban őrzött diptichonja Árpád-házi királyaink mély hitének, fejlett művészi ízlésének és a középkori Magyar Birodalom kimagasló kulturális színvonalának bizonyítéka svájci földön.

IKVAY LÁSZLÓ

És vannak még csodák

Hihetetlen, de vannak még csodák. Csak hinni kell bennük és meg kell dolgozni értük.

Aki januárban megkapta a KMEM (Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom) kölni akadémikus csoportjának meghívását a január 15-16-i találkozóra, bizonyára hümmögött, mosolygott vagy bosszankodott. Mert ugyan érdekelnék manapság a «keresztény avagy humanus magatartás vélhető és mérhető erkölcsi motivációi és normái»? Ki fog ilyen rendezvényre elmenni, útiköltséget, sőt részvételi díjat is fizetni? Jó, a tiszteletet nem lehet megtagadni a rendezők — Dr. Világhy Ernő és Világhy Katalin naiv bátorságától, de elmenni? Nem, elmenni nyilván nem fog senki.

Eddig a józan okosság, aztán kezdődik a csoda. Mert a jelentkezések befutottak s a jelentkezők meg is jelentek nemcsak Kölnből s közvetlen közeléből, hanem például Belgiumból, Hallandióból és Münchenből is; körülbelül 50 személy ült a kölni «Evangelisches Jugendpfarramt» modern társalgójában felállított asztalok körül s kezdettől fogva világos volt, hogy itt nem a «hallgatag többség» alibi-kereső képviselői gyűltek össze, hanem gondolkodó emberek, akik a problémák mélyére akarnak tekinteni, előítéletek és előre gyártott sémák nélkül s anélkül, hogy kész megoldások várnának.

Ennek a beállítottságnak kitűnően megfelelt Jákló István bevezető előadása, amely a «Kereszténység és nemi erkölcs» címmel a keresztény erkölcsiség alapjáról keresett választ azokra a kérdésekre, amelyek a nemek egy-

máshoz való viszonyának mai változásaiból adódnak. De az előadás szó nem is helyes itt; már a program is dinamikus előadást ígért s a jelző kétségkívül jogos, mert az előadó, aki — mint a kölni Katolikus püspökség ifjúság-lekészetű központjának referense — évek óta foglalkozik ezzel a témával mind elméleti, mind gyakorlati síkon, nemcsak leköttötte, hanem magával is ragadta a lendületes vita-közösséggé alakította a hallgatóságot. S a vacsora csak a vita «hivatalos» részének vetett véget; a csata tovább folyt kisebb csoportokban vacsora alatt és után is, míg a jó ruszti bor tüzéségi támogatásával meg nem jelent a csataterén a népdal, békésen nótázó közösséggé szelidítvén az ellenfeleket.

A másnap (vasárnap) reggeli szentmisén résztvevőket a genius loci hatotta át a karmelita nővérek kolostorához tartozó St. Maria vom Frieden altemplomában. Dr. Adriányi Gábor (Bonn) és P. Dr. Matyasovich Henrik S. J. (Löven) azon a helyen mutatták be a szentmise áldozatot, ahol az 1942. augusztus 9-én Auschwitz-ban meggyilkolt tudós apáca, Dr. Edith Stein nővértársai vannak eltemetve. Az oltár közelében látható emléktábla mellett Dr. Adriányi Gábor szentbeszédében a mártír apáca tanúságtételén elmélkedett. Edith nővér is, — mint sok keresztény értelmiségi — a filozófia, a tudományok segítségével kereste az igazságot, s ebben a keresésben vélte föllelni élethivatását. Mégis, amikor végső döntésre került sor, — bár menekülhetett volna — életét adta hitéért és embertársaiért.

Az előző napinál nem kisebb érdeklődés

követe a «kedélyes koradélelőtti kvaterkázás» keretében megtartott vitát, amelyben az erkölcsi magatartás lehetséges lélektani magyarázatairól volt szó. A felkért és kétségtelenül hivatott szövevény — Dr. Adriányi Gábor teológiai magántanár (Bonn) és Dr. Hájós Antal (Giessen) pszichológia-professzor, valamint Dr. Berta József (Belgium), Palotay Simon (Heidelberg) és Dr. Táborszky Ottó (Hollandia) gyakorló pszichológusok — most inkább csak megindították a vitát, amelynek során hamarosan kiderült, hogy a lélektannak az erkölcs alapvető kérdéseivel kapcsolatban nincs sok mondanivalója s hogy a teológia az elvont dogmák védőbástyái mögé húzódva nem nagyon tud mit kezdeni az ember valószínűs, gyakorlati erkölcsi igényével. Pedig ez az igény él és hat. Ezt bizonyította a közönség élénk részvétele a vitában s az egyre világosabban kialakuló vélemény, hogy többször s többet kellene beszélnünk az erkölcs kérdéseiről.

S ez már magában véve is csoda a «szociális szabadpiac» (soziale Marktwirtschaft) mindent csak anyagiakkal mérő világában. Vagy éppen az a természetes, hogy bizonyos anyagi színvonalat elérvén egyszerre észre vesszük, milyen üres, mennyire törékeny és esetleges a csak anyagi értékek rendje s nem sajnáljuk az időt, energiát, sőt a pénzt sem, ha alkalom nyílik arra, hogy közösen keressük egy emberhez méltóbb rend lehetőségét?

S ezért a kölni alkalomért hála és köszönet illeti mindazokat, akik kezdettől fogva hittek ebben a természetes csodában és önzetlenül megdolgoztak érte.

KOCSIS GABOR

Egy meg nem született naplójából

Október 5. Ma kezdődött meg életem. Apám és anyám még nem tudják. Kiseb vagyok, mint egy gombostű gombja. Mégis külön lény vagyok már halhatatlan lélekkel, amely sohasem szünik meg élni és arra van rendelve, hogy Istent egy örökkévalóságon át lássa és dicsőítse. Minden testi-lelki képességem már le van rögzítve. Így szememet apámtól öröklöm, göndör szőke hajamat pedig anyámtól. Az is biztos már, hogy leány leszek.

Október 19. Vércsejtjeim és első erecskéim már jelentkeznek. Szerveim még nincsenek eléggé kifejlődve, anyám táplál vérével. Ha pedig megszülettem, egyideig még anyám tejére szorulok.

Október 23. Szájacsám már nyiladozik. Egy esztendő múlva már mosolyogni fogok, ha szüleim ágyacsám fölé hajolnak. Első szavam «Mama» lesz. — Az az állítás, hogy még nem vagyok külön emberi lény és csupán anyám testének egy része, valóban nevetséges, hiszen vér-csoportom sem azonos az övével.

November 2. Kezem, lábam kezd fejlődni. Amíg ugyan teljesen kifejlődnek és egészen használhatók lesznek, ez még születésem után is bizonyos időt fog igényelni.

November 12. Kezeimből ujjacskáim is kezdenek már kinőni. Azokkal fogom munkámat végezni és társaimmal kezét fogni.

November 20. Ma tudja meg anyám az orvostól, hogy engem szíve alatt hord. Mekkora lehet előlőtti öröme!

November 28. Összes szerveim kifejlődtek már és jócskát nőttem is.

December 10. Hajam és szemöldököm is kezd már mutatkozni. Hogyan fog az anyám szőke gyermekének örülni!

December 13. Nemsokára látni is fogok már. Szemem már csak egy gyenge fátóllal van lefödve. Színeket, virágokat, más szépet látni — mily gyönyörűséges lehet ez! Leginkább annak örülök, hogy anyámat fogom láthatni! Erre még hat hónapnál tovább kell várnom.

December 24. Szívem is teljesen kifejlődött már. Vannak újszülöttek, akik beteg szívvel születnek. Csak nehéz műtétekkel lehet az ilyeneket meggyógyítani. Az én szívem, hála Istennek, egészséges. Életképes leszek.

December 28. A Heródes által legyilkolt Aprószentek ünnepe. Ma gyilkoltatt meg anyám!

Segíteni kész gyengédséggel viseltessünk minden várandós anya iránt. Tudatosítsuk bennük, milyen fontos születendő magzatuk szerencsés fejlődése szempontjából, hogy iránta magukban a derűs, imádságos szeretet érzelmeit sokszor fölindítsák.

PFEIFFER MIKLÓS

A PAX ROMANA KONGRESSZUST

Németországban, a Münchentől északkeletre fekvő Z a n g b e r g b e n tartják a szokásos húsvét utáni héten, 1972 április 3 és 9 között.

Ideai téma a magyarság helyzetének és jövője alakulásának vizsgálata. Foglalkoznak a magyarság midhárom ágával: a hazában, a kisebbségben és a külföldön élővel egyaránt. Főbb témák:

- * történelmünk tanulságai,
- * a keresztény remény szerepe a nemzet életében,
- * érdemes-e magyarnak lenni?
- * az otthoni politikai és közéleti keret,
- * kisebbség — nemzetiségek,
- * magyarok külföldön.

A részletes programot kb. egy hónap múlva adják ki. Az érdeklődők jelentkezését máris szívesen látjuk. Mintegy 110 hely áll a résztvevők rendelkezésére, és — természetesen a közgyűlési küldöttektől eltekintve — a jelentkezések befutási sorrendjében tudnak csak helyet biztosítani.

Részvételi díj, lakás és ellátás az egész hét tartamára: DM 120.—, ösztöndíjas diákoknak DM 60.—; gyermekeknek megbeszélés szerint maximálisan DM 60.—. A gyerekek megfelelő felügyeletét biztosítják, de számukra (az elhelyezés megkönnyítése érdekében) gyerekágyat, vagy madracot kell hozni.

Emlékezzünk

1842 március 11-én született Mezőszentgyörgyön Eötvös Károly báró. Középiskoláit és a jogakadémiát Pápán végezte, de a jogi államvizsgát a pesti egyetemen tette le. — Veszprémben megyei aljegyző lett és közben újságírással és szerkesztéssel is foglalkozott. Deák Ferenc felfigyelt munkásságára és a Pesti Napló főmunkatársává szerződtette. Lassan beletanult a politikába és 1872-ben Deák-párti programmal Veszprém képviselője lett. — 1883-ban a tiszaezslári zsidóellenes perben ő az ártatlanul vádoltak ügyvédje. — 1893-ban új pártot alakított, ellenezte a kormány politikáját a vallásügyi dolgokban. Bár Kossuth mérsékletre intette híveit, Eötvös erősen szabadkőműves beállítottsága nem egyezett meg. — Később már csak irogatással foglalkozott, és eléggé elfelejtették nevét. 1916-ban halt meg Budapesten.

1887 március 21-én született Érsekújváron Kassák Lajos. Ma 85 éves lenne, ha nem halt volna meg 1967-ben. Radnóti Miklós egyik tanulmánya végén ezt írja Kassákról: «A tudatosan hagyomány nélküli köl-

tó új verseskönyvében — Fújjad csak folyudádat» — visszatér a bazalttalpú hidaktól az első költők és minden költők hagyományához, az «ág-bogas világ»-hoz, a hajnalt hirdető kakashoz, a virágos fákhhoz, az «ébenfából és zergecsontból készített» furulyához. Micsoda út ez a Világnám-tól mostanáig! S az örök dolgok, az ősi hagyomány mindig új kellékei sajátos színekkel és illatokkal hajolnak ki a kassáki hagyományból. A fuvolat érintő ajak emlékszik a külvárosi koromra, a tüdő emlékszik a lélekzervételre, mellyel a bazalttalpú hidakat, az üvöltő, tüzes lokomotivokat énekelte. A hang őrizi a múltat. S ez így egyik nyitja e látszólag egyszerű elégiák és halállal barátkozó idillek különös gazdagságának. A folyton kísérletező költő új könyve újra eredmény és a változás újra gazdagodás. Egy folyton érő költői életmű legújabb állomása.» E sorok a Nyugat című folyóiratban jelentek meg, 1939 júliusában.

1868 március 26-án született Nagyváradon Tolnai Simon nyomdatulajdonos, lapkiadó és könyvkiadó. 1895-ben alapította és

indította meg az ismert «Tolnai Világlap»-ot. Sok könyvet adott ki. Nagyobb sorozatokat is, így a «Tolnai Lexikon»-t, Világtörténelmet. Még néhány folyóiratnak is kiadója volt: Ünnepek, melynek főszerkesztője gr. Bethlen Margit volt; továbbá Délibáb, melyet Torday Sándor szerkesztett; Párizsi Divat, stb... 1944 végén hunyt el Mauthausenban.

1572 március 28-án, 400 évvel ezelőtt született Veresmarti Mihály apátkanonok. Református szülők gyermeke, és tanulmányai befejezése után prédikátor volt Nagykőrösön és később Nyitra megyében lelkészkedett. Mivel igen tevékenykedett és erősen támadta a katolikusokat, Forgách Ferenc nyitrai püspököt elfogadta és 1604-ben bezáratta a nyitrai várba, és csak Bocskay felkelésének hírére bocsátotta szabadon. Sokat vitatkozott továbbra is lelkész társaival. 1606-ban elhunyt felesége, és lelkési állásáról lemondott. A sok tanulmányozás és vitatkozás eredménye az lett, hogy katolizált és 1610-ben Pázmány Péter kezébe letette a hitvallást. Később pappá szentelték. Vágsellyei plébános lett és később pozsonyi apátkanonok. Legértesebb írása «Megtérése históriája».

HIRDETÉSEK

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyelven olcsón és gyorsan elkészíték, — Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

All. vizsgázott törvényszéki hivatalos fordító és tolmács.

799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás füstölt kolbász DM 9.60
1 kg rizses véreshurka 6.—
1 kg rizses májashurka 6.—
1 kg vastag paprikás szalonna 7.—
1 kg tokaszalonna 7.—
1 kg disznósajt 7.—

5 kg-tól portómentes szállítás. Csak belföldi megrendeléseknek tudunk eleget tenni.

Taubel Mihály hentesmester

6710 Frankenthal/Pfalz

Peter-Rosegger-Str. 3.

Tel. (06233) 92 58

ÚJONNAN MEGNYÍLT MAGYAR

ÉRTERMŰNKHÖZ,

Stuttgart központjában, keresünk egy szakácsot, vagy szakácsnőt, pincért, vagy pincérnőt és konyhai segítséget.

Belépés azonnalra is.

Szállást biztosítunk.

Jelentkezés személyesen:

7 Stuttgart 1, Sielbergstr. 114.

KÉT ÉVE ERDÉLYBŐL MENEKÜLT,

Németországban élő, érettségizett, 42 éves magyar hölgy egy gyermekkel ismerettség hiányában ezúton keresi komoly, becsületes férfi ismerettségét házasság céljából. Az illető lehet özvegy ember egy-két gyermekkel.

Választ «Ősz» jeligére kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

SZÓRAKOZTATÓ KÖNYV-

AJÁNLATAINK I

Érdekes kalendárium 1972. DM 5.—
Kincses kalendárium 1972. 5.—
Nők Lapja Évkönyv 1972. 6.—
Élet és Tudomány Évkönyv 1972. 6.—
Ludas Matyi Évkönyv 1972. 5.—
Gárdonyi: Göre Gábor újabb kalandjai 6.—
Gárdonyi: Kiki a párjával — Öreg tekintetes 5.—
Eötvös: A falu jegyzője 5.—
Eötvös: Magyarország 1514-ben 5.—
Mág: A holtak nem beszélnek, volt pesti nyomozó eredeti élményei 11.—
Lukács: Szélhámusok szabadlábón 4.—
Ismét kapható:
Timár-Siptár: Német nyelvkönyv I- II. 17.—

Magyar hanglemezekben Európában a legnagyobb választék. (Karády, Cselényi, László I. stb. lemezek is.)

Kérje díjtalan könyv- és hanglemez-katalógusainkat!

Sándor Katko

Musica Hungarica, 8 München 13,

Agnesstr. 45.

Tel. 180-911.

KOMOLY FÉRFI ISMERETSÉGÉT

keresi házasság céljából, egy 27 éves, 166 cm magas, csinos, tisztviselő lány.

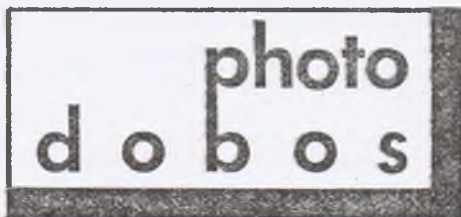
Leveletet, lehetőleg fényképpel kér:

«Tavaszi» jeligére az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

PRAKTIKUS AJÁNDÉK I
FÉNYKÉPEZŐ- ÉS MOZIGÉP
SZÍNHÁZI ÉS SPORTLÁTCSÓ
VILLANÓLÁMPA, ÖRÖKVAKÚ
FÉNYMÉRŐ, ÁLLVÁNY, STB.
KEDVEZMÉNYES ÁRON I

Tul. Dr. Dobos Gyula
8 München 2 Rindermarkt 16
Tel. 0811/ 240 852

Rövid hírek

Szentévesz az 1975. év — jelentette be nemrég a pápa. Ebből az alkalomból több százezer zarándokot várnak Rómába, az Egyház központjába. Az utolsó Szentévesz 1950-ben volt, még XII. Pius pápa uralkodása idején.

Indira Gandhi visszautasította a katolikus egyháznak felajánlott 43 millió DM amerikai segélyt. Az összeget az indiai püspöki konferenciának a bangalorei orvosi központ és kutató intézet támogatására ajánlották fel. A központ 1964-ben az Eucharisztikus Kongresszus és XXIII. János pápa emlékére létesült. Felépítéséhez a Misereor 18 millió DM alaptőkével járult hozzá.

Athenagorasz pátriárka megbízásából nemrég egy ortodox egyházi küldöttség átnyújtotta a pápának azoknak az okmányoknak és frásoknak a gyűjteményét, amelyeket a Szent-szék és az Ökumenikus Pátriarchátus az elmúlt 12 év alatt egymás között kicserélt.

Maseru püspöki székhelyen (Lesotho-Afrika) ökumenikus papképzés folyik. Mivel anglikán teológusok nem térhetnek vissza többé a Délafrikai Köztársaságba, a maserui katolikus szeminárium előadásait hallgatják. Az egyházak egyelőre négy évre tervezik ezt a kísérletet.

A XX. Olimpiai Játékokra 5 ezer fiatalat várnak az Ifjúsági Táborba. Franciaországból 650, Lengyelországból 100, Angliából 135, az USA-ból 80 fiatal jelentkezett eddig. Emellett nagyszabású nemzetközi cserkész találkozóra is sor kerül. Itt is több, mint ezer vendégre számítanak.

A jugoszláviai Splitben két ferences szerzetest és egy jogászt bíróság elé állítottak. Nép- és

államellenes tevékenységgel vádolják őket. Állítólag olyan költeményt írtak és terjesztettek, amelyben a «szegény és elnyomott horvátok felszabadítására» szólítottak fel.

A Klagenfurt-Gurk egyházmegye Ausztriában az idén nagyszabású ünnepekkel emlékezik meg fennállásának 900. évfordulójáról. Az ünnepeket május 4 - október 22. között tartják.

120 kardinális közül 93 jogosult esetleges pápaválasztáson való részvétellel. A bíborosi kollégium 120 tagja közül 27 kardinális töltötte be 1971 december 31-ig 80. életévét. VI. Pál pápa rendelkezése értelmében ők már nem vehetnek részt pápaválasztáson. A 93 kardinális közül 25 olasz származású.

A lublini katolikus egyetem pénzügyi nehézségekkel küszködik — jelentette ki az egyetem rektora. Sürgős renoválási munkálatokhoz közel 6 millió DM-re lenne szükség. A lublini katolikus egyetem a keleti országok egyetlen katolikus főiskolája, fenntartásáról adományok és tagdíjak begyűjtésével az egyetem baráti köre gondoskodik.

70 millió menekültet tartottak nyilván az elmúlt évben az egész világon. Számuk különösen a kelet-pakisztáni események, a csehszlovákiai fejlemények és a biafrai polgárháború utóhatásai következtében emelkedett ennyire.

A sapporoi püspökség néhány statisztikai adatából: A városban 17.348 katolikus él. 69 temploma van, 69 bencsülött, 61 külföldi származású pap, 20 testvér és 423 szerzetesnővér tanítja a város fiatalosságát, a már országsszerte híressé vált katolikus középiskolákban.

VECSEY JÓZSEF

nemrég megjelent könyve

Emlékezés

Mindszenty bíboros édesanyjára

közel 300 oldalon mutatja meg, hogyan forrott össze csodálatos egységbe a magyar primás életével egy finom és eszes falusi asszonynak, édesanyjának élete.

A kötet 32 képet is tartalmaz műnyomó papíron a bíboros és édesanyja életéből.

A könyv ára 19.— svájci frank, — 4.50 US dollár, — vagy annak megfelelő valuta.

Megrendelhető:

a Magyar Nyomdában

(Ungarische Buchdruckerei)

9000 St.Gallen Frongartenstr. 15. Schweiz.

Keresünk

valódi vagy átképzett

SZERSZÁMLAKATOSOKAT, SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET

nagy karosszéria szerszámok gyártásához.

Csak valóban kitanult szakemberek jelentkezzenek, legalább 50 %-os német nyelvtudással!

6 hét próbaidő, véglegesítés után lakásszerzésben is segítünk.

DR. MELEGHY K. G.

**Werzeugbau und Presswerk
5070 BERGISCH GLADBACH**

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSzesültek

Belgiumban:

Bella Anna, Bella Miklós és Tóth Erzsébet leánya, 1972 febr. 27-én, Charleroi-ben

Németországban:

Kulcsár Zsolt, K. György és Korom Irén fia, 1972 jan. 27-én, Münchenben

Bacher Tamás, B. Günther és Verseggy Emma fia, 1972 jan. 29-én, Münchenben

Czupy Kristóf András, Cz. József és Bátky Éva fia, 1972 jan. 30-án, Neubiberg-ben

Fraknói Thomas, Fr. Ottó és Kocsis Anna fia, 1972 jan. 16-án, Stuttgartban

Fraknói Márkus, Fr. Ottó és Kocsis Anna fia, 1972 jan. 16-án, Stuttgartban

Bohota Mihály, B. Mihály és Lackó Klára fia 1972 jan. 11-én, Hannover/Pattensenben

GYÉMANTLAKODALOM

Németországban:

1972 febr. 5-én ünnepelte Kóbor Mátyás és felesége Mürell Mária Hannover/Laaten-i lakosok házasságuk 60. évfordulóját.

HAZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Németországban:

Breyer Erwin és Péterffy Zsuzsa, 1971 dec. 7-én, Saarbrückenben

AZ ÖRÖK HAZABA TAVOZTAK

Belgiumban:

Hübner Béla, 74 éves, 1972 febr. 20-án, Brüsszelben

Németországban:

Vörös Józsefné szül. Schuster Éva, 61 éves, 1972 jan. 13-án, Münchenben

Kiss Lajos, 77. é., 1972. jan. 20-án, München

Takács Elemérné szül. Wolf Anna, 81 éves, 1972 jan. 20-án, Münchenben

Takács Elemér, 83 é., 1972. jan. 22., München

Gróf. Révay Lászlóné szül. Lujza, 91 éves, 1972 jan. 23-án, Bad Tölzben

Major Jenő szk. vezérezredes, 80 éves, 1972 január 13-án, Immenstadtban

Az Életünkben megjelent frásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 10.— svájci frank
Egyes szám ára: 0.80 svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

É l e t ü n k — Unser Leben

**Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa**

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische Buchdruckerei, 9000 St.Gallen (Schweiz), Frongartenstr. 15.

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration St.Gallen
Bezugspreis jährlich: 10.— Sfr.

Magyar egyházi műkincsek Bécsben

A Habsburg-birodalom egykori büszke fővárosa a 15. század második felében majdnem magyar főváros lett. Mátyás király 1485-ben Bécsset választotta királyi székhelyéül, itt kezdte berendezni fényes udvarát, de Bécsben a pompás trón helyett 1490-ben a váratlan halál várt rá s keresztülhúzta nagyszabású terveit.

Magyarországból már ekkor elkezdődött, majd egyre fokozódott az egyházi és világi műkincsek áramlása Bécsbe. Tetőfokát a Habsburgok fénykorában, a 18. század második felében, Mária Terézia uralkodása alatt érte el, amikor aulikus főuraink és főpapjaink szinte versengve építették fel pazar palotáikat Bécsben és a császári udvar fényében sütkérezve ide hozták magyarországi műkincseiket is. Mária Terézia utódai pedig hatalmas szóval hozták Bécsbe a magyarföldi nagyértékű leleteket, köztük a világhírű nagyszentmiklósi és szilágysomló aranykincset.

Egyházi műkincseink Bécsbe-hozatalánál nem a tényleges anyagi érték «átmentése» volt a döntő szempont, hanem elsősorban a hozzájuk fűződő kegyeleti, hagyományi, vallási és művészeti tényezők, tehát érzelmi elemek vitték a főszerepet, értéküket is ez adja meg.

Rendszeres számbavételük 1971 őszén indult meg. Cser Palkovits István S. J., a tudós történész, mint a bécsi magyar egyházi emlékek fáradhatatlan kutatója kezdte meg felfedező és rendszerező munkáját, e sorok írója pedig mint művészettörténész vizsgálta meg és értékelte, a jezsuita tudóssal együttműködve, az általa felkutatott műalkotásokat.

A két kutatónak nagy segítséget jelentett munkájukban Josef Göbel kanonoknak, a Stephansdom mindentudó és mindig segítőkész Kirchenmeisterének megértő támogatása. Ő, aki 30 éve viseli már ezt a tisztséget, nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta a Reliquien-Schatzkammer féltve őrzött Inventáriumát, hanem meg is magyarázta a gyakran homályos szövegeket, kiegészítve saját kutatásainak eredményeivel. De még ennél többet is tett: saját maga vitt fel bennünket az orgonakórus fölött rejtőző, állandóan gondosan zárva tartott és féltve őrzött Reliquien-Kammerbe, ahol nemcsak sorban megmutogatott mindent, de segített a magyar vonatkozású relikviák általam végzett lefényképezésében is.

Azok között külsőre legszebb és számunkra legértékesebb darab Szent István királyunk karcsont-ereklyéjének (nem tévesztendő össze a Szent Jobbal) mintegy 25 kg súlyú bronzszekrénykéje. A gazdagon aranyozott, féldrágakövekkel díszített, széparányú rokokó-szekrénykét a 19. században készítette Franz Paulas bécsi aranyműves. Négy oldala és fedele üvegből van, csúcsát pedig a magyar szent korona kicsinyített mása díszíti. Maga a karcsont-ereklye selyemburkolatban, plüss párnán fekszik a szekrényke belsejében.

Ugyancsak a Reliquien-Kammer őrzi a máriapócsi könnyező Mária-kegyképről lepergő könnyeket felfogó selyemkendőt is.

Magyar műkincsek nagy számban találhatók a Stephansdom belsejében is. A szentély-stallum főpapi mellszobrainak sorában foglal helyet két magyar főpap renaissance-kori mellszobra. Egyik Vitéz János (1408-1472) esztergomi érseké, Janus Pannonius nagybátyjájé,

másik pedig Dóczy Márton püspöké. Mind a kettő eddig még ismeretlen, minden bizonyos olasz szobrász kiváló alkotása. Közeliükben, III. Frigyes császár vörösmárvány sír-emlékén a 16. század elején készült domborművek egyike a magyar pálos szerzetesrend alapítását ábrázolja, mozgalmas csoportosításban.

Árpád-házi Szent Erzsébetünk mint szobormű és mint festmény, hatszor is szerepel a Stephansdom belsejében, különböző korokból. A Máriapócsról Bécsbe hozott, közismert könnyező Mária-kegykép pedig mind a magyarok, mind minden rendű és rangú külföldiek állandó tiszteletének a tárgya.

A híres bécsújhelyi szárnyasoltár három magyar szent képét őrzi: Szent István, Szent Imre és Szent László egészalakos képmását. A festő a képek alatti feliratokon helytelenül nevezte meg őket, mert a fiatal szent képe alatt Szent István, az öszszakállú öregember képe alatt pedig Szent Imre neve olvasható.

Külsején is őrzi magyar emléket a Stephansdom. A szentély külső északi oldalán emelkedik tudvalevőleg a mi Kapisztrán Szent Jánosunk gótikus szöszéke és állószobra. Innen hirdette meg Hunyadi János lángelkű franciskánus szerzetes barátja 1455-ben a törökök elleni keresztes hadjáratot.

Magyar műkincsek jelentős számban találhatóak az Érseki Múzeumban is. Az egyik egykorú festményen ott láthatjuk többek között a pápai misére vonuló dízhintó kíséretében a magyar nemesi testőrök parádés lovascsapattal, máskor pedig a pápai áldást kihirdető magyar főpapot a Kirche Hof erkélyén. Ugyanott őrzik a pócsi kegykép másolatát is. (A Kupelwieser által festett másolatot ellopták s az ma ismeretlen helyen lappang.)

Hogy milyen nagy tisztelet tárgya a pócsi Mária-kegykép, azt tanúsítja a múzeumban őrzött remekművű montransciák egyike is, melynek arany talpatzatát a pócsi Szűz Mária-kép miniatűr másolata díszíti. Ugyanott látható Nagy Lajos királyunk ajándéka: egy díszes ereklyetartó bronzszekrényke, gazdag aranyozással.

A Belvárosnak egy másik helyén, a Szent Szaniszló-kápolna lépcsőházában lappang egy ismeretlen festő olajfestménye. Tárgya: Szent István királyunk oktatja fiát, Szent Imrét. A plébániaépület kápolnájában lévő oltárkép Schmidt Antal körmöcbányai festő műve, de a művész ausztriai működésének adatai egyelőre még felkutatásra várnak.

Tovább lehetne még folytatni a bécsi magyar egyházi műkincsek felsorolását, Migazzi érsek sírjától és a váci székesegyház általa történt felszenteléséről készült emlékéremtől kezdve a Stephansdom belső falaiiba illesztett magyar sír-emlékig, de a felsoroltak is meggyőzően tanúsítják, hogy Bécs műemlékeinek gazdagságáig mindmáig nagyban hozzájárult a magyar katolikus egyház kincseinek itteni gyűjteménye is. Felkutatásuk tovább folyik. Cser Palkovits atya rövidesen előadást is fog tartani eddigi kutatásainak és közös munkánk eredményeiről.

DR. BIRÓ BELA

SKÓCIA PANNÓNIAI KIRÁLYNŐJE

Nagy Kázmér könyve

Szent István király születésének ezredéves fordulója megtermékenyítően hatott nemcsak honalapító királyunk, hanem a többi árpád-házi szent életére irányuló kutatásokra és a nyugati országokban számos magyarvonatkozású emlék feltárására. E téren élen jár Közi Horváth József, aki lelkiismeretes pontossággal és fáradhatatlan lelkesedéssel követi nyomon árpád-házi szentjeink külföldi emlékeit, ismerteti azokat cikkeiben és publikációiban. Ugyanez áll Bogyay Tamásra is, aki páratlan felkészültséggel és tudományos igényvel végzi ugyanezt a munkát. De örömmel kell üdvözlőnk az Angliában élő magyar újságíró: Nagy Kázmér könyvének megjelenését is, amely Skócia Pannóniai Királynője címen jelent meg tetszetős kiállításban a müncheni Aurora kiadásában az elmúlt évben, számos fényképillusztrációval és az árpád-házi királyok leszármazását feltüntető táblázatokkal.

A szerző nagy érdeme, hogy tisztázza azt a kilencszáz év óta megoldatlan problémát, hogy Szent István idejében Magyarországra került száműzött Edvard angol hercegnek és trónörökösnek ki volt a felesége és kitől született a későbbi skóciai királyné: Szt. Margit. Angolszász forrásokra és magyar történetírók fejtegetéseire támaszkodva Nagy Kázmér majdnem kétséget kizáróan megállapítja, hogy Skóciai Szt. Margit nemcsak hogy Magyarországon — valószínűleg Mecseknádason — született és nevelkedett, hanem Szt. István magyar király unokája, mert édesanyja: Ágota országalapító királyunk leánya volt. Margit apai nagyatyja: Vasbordájú Edmund angol király, akit az Angliát meghódító dán király: Kanut megöletett és két csecsemőkorban lévő — valószínűleg ikerfiát: Edmundot és Edvardot pedig száműzte. Ezek kalandos úton valószínűleg először a svéd királyhoz, majd a kievi fejedelem udvarán át a magyar királyhoz kerültek. Edmund fiatalon Magyarországon halt meg, Edvard pedig Magyarországon élt 1057-ig, ahol feleségül vette Szent István leányát, Agotát. Házasságukból három gyermek született: Margit, Krisztina és Edgár. Az Angliában időközben megváltozott körülmények folytán a Magyarországon száműzetésben élő Edvard családjával együtt visszakerült hazájába, de rövidesen meghalt. Özvegye, Ágota három árvájával, így a körülbelül tizenkétéves Margittal együtt Hitvalló Edvard angol király udvarába került, de a normann hódítás miatt útra menekülni kényszerült. Így kerültek Malcolm skót király udvarába, aki Margitot feleségül vette. Margit királynő templomokat építtetett és jótékonykodott. Szegényebb volt, mint országának minden szegénye egybevéve — mondja róla életrajzírója, Turgot bencés szerzetes, későbbi püspök. Irgalmas szívvel segített azokon az angol hadifoglyokon, akik skót fogságba estek. Margit 1043-ban halt meg szentség hírében. Noha csak negyvennyolc évet, mégis hatása mind a mai napig kisugárzik, különösen reánk száműzetett magyarokra, akiknek sorsa hasonló az ő hányatott életéhez, mely például szolgálhat számunkra.

IKVAY LÁSZLÓ